

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

METİN KAÇAN'IN "AĞIR ROMAN" VE FERİDUN
ZAİMOĞLU "ABSCHAUM" (DÖKÜNTÜ) ADLI
ESERLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

İLKNUR GÜRPINAR
BURSA 2006

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

METİN KAÇAN'IN "AĞIR ROMAN" VE FERİDUN
ZAIMOĞLU "ABSCHAUM" (DÖKÜNTÜ) ADLI
ESERLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRILMASI.

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

DANIŞMAN
YRD. DOÇ. DR. HİKMET UYSAL

İLKNUR GÜRPINAR
BURSA 2006

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlknur GÜRPINAR'a ait Metin Kaçan'ın "Ağır Roman" ve Feridun Zaimoğlu "Abschaum" (Döküntü) adlı eserlerinin dil ve içerik açısından karşılaştırılması adlı çalışma, jürimiz tarafından Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Alman Dili Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışman)
Yrd. Doç. Dr.Hikmet UYSAL

Üye
Yrd. Doç. Dr. Zihni TUNCER

Üye
Yrd. Doç. Dr. Erol BARUT

ÖZET

YABANCI DİLLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ALMAN DİLİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

METİN KAÇAN'IN “AĞIR ROMAN” VE FERİDUN ZAIMOĞLU “ABSCHAUM” (DÖKÜNTÜ) ADLI ESERLERİNİN DİL VE İÇERİK AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI İlknur GÜRPINAR Yüksek Lisans Tezi

Feridun Zaimoğlu “Abschaum” romanında Almanya’da yaşayan Türklerin sorunlarına değiniyor. Özellikle Ertan Ongun adındaki ana karakteri ele alıyor ve tüm hikayeyi onun çevresinde geliştiriyor. Ertan bir Türk ve Almanya’da yaşıyor, o kendi kültürü ve yabancı bir kültür arasında duruyor. Kültür faktörünün onun üzerinde büyük etkisi var ama toplumun farklı faktörleri de Ongun’u etkiler.

Türkiye’de yazan Metin Kaçan da “Ağır Roman” romanında Salih adındaki ana karakterden bahsediyor. Bu kişinin toplumla sorunları var ve topluma iyi uyum sağlayamıyor. “Ağır Roman” İstanbul’un Kolera adlı mahallesinde geçiyor. Burada İstanbul ve mahalle arasındaki büyük uzaklık ve bunu aşmak, Büyükşehir İstanbul’a ulaşmak için roman karakterlerinin yaptıkları anlatılıyor.

Bu çalışmada iki eserin konu ve dil açısından farklılık ve benzerlikleri karşılaştırıldı.

Bu çalışmanın amacı, bu farklılık ve benzerlikleri ortaya çıkarmak ve yapılacak olan başka çalışmalara yardımcı olmaktır.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: Uyum sorunu, kültürel çatışma, dil, birey- toplum ilişkisi.

ABSTRACT

THE COMPARISON OF THE TWO NOVELS “AĞIR ROMAN” BY METİN KAÇAN AND “ABSCHAUM” BY FERİDUN ZAİMOĞLU CONTENT AND LANGUAGE İlknur GÜRPINAR

Feridun Zaimoğlu touches on the problems of Turks who live in Germany in his novel “Abschaum”. He especially deals with the main character Ertan Ongun and the whole story develops around him. Ertan is a Turk and he lives in Germany. He is between his own culture and a foreign culture. Culture factor has a big effect on him but different factors of society affect Ongun.

Metin Kaçan, who is a writer in Turkey, mentions a main character Salih in his novel “Ağır Roman”. This character has problems in society and can’t harmonize well. “Ağır Roman” takes place in Kolera a region in İstanbul. Here, the distance between İstanbul and the street and the things the character does to reach İstanbul are mentioned.

Here, the differences and similarities between two Works are compared in accordance with theme and language.

The purpose of this work is to bring light to these differences and guide future Works.

KEY WORDS: Adaptation problem, cultural conflict, language, personal-social relationship.

ÖNSÖZ

Araştırmanın amacı, Almanya’da yaşayan ve yazan yazarlarımızın değindiği konular ve bu konuları ele alış biçimlerini araştırıp, Alman okurlara kültür aktarımını ne şekilde verdiklerini teşvik etmektir. Ayrıca Türkiye’de yaşayan ve yazan bir yazarın konu açısından paralellik sağlayan eserini, Alman edebiyatından seçilen eserle dil ve içerik açısından karşılaştırmaktır.

Çalışmanın her aşamasında yardımını esirgemeyen ve beni yönlendiren tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Hikmet Uysal’a teşekkür ederim.

İlknur GÜRPINAR

Haziran 2006

Bursa

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Özet	III
Abstract	IV
Önsöz	V
İçindekiler	VI
1. GÖÇMEN EDEBİYATI	1
2. ESER YAZARLARI	4
2.1 Feridun Zaimoğlu	4
2.2 Metin Kaçan	5
3. ESER ÖZETLERİ	6
3.1 Feridun Zaimoğlu “Döküntü”	6
3.2 Metin Kaçan “Ağır Roman”	7
4. ESER KAHRAMANLARININ TANITIMI	9
4.1 Döküntü (Abschaum)	9
4.1.1 Ertan Ogun	9
4.1.2 Ertan’ın Ailesi	9
4.2 Ağır Roman	10
4.2.1 Salih	10
4.2.2 Salih’in Ailesi	11
4.2.3 Salih’in Arkadaş Çevresi	11
5. AĞIR ROMAN VE DÖKÜNTÜ ESERLERİNİN İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	13
5.1 Aile	13
5.2 Arkadaşlık	17
5.3 Güvenlik Güçleri	21
5.4 Hırsızlık ve Gasp	26
5.5 Kahraman- Kadın İlişkisi	30
5.6 Uyuşturucu	33
6. ESERLERİN DİL İNCELEMESİ	38
6.1 Döküntü- Feridun Zaimoğlu	38
6.2 Ağır Roman- Metin Kaçan	42
7. SONUÇ	45
KAYNAKÇA	49

1. GÖÇMEN EDEBİYATI

Göç, büyük insan topluluklarının yerlerini, yurtlarını bırakarak daha elverişli yaşam koşulları bulacakları yerlere gitmesi olarak tanımlanabilir. Göç, altında ekonomik nedenleri barındıran bir olgudur. Sanayileşmeye bağlı olarak büyük ülkelerin ekonomik kalkınmalarını sağlamak için büyük oranda, fakat bölüm bölüm gerçekleşen, işçi emeğine dayalı işçi göçleri gerçekleşmiştir. Almanya özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra bozulmuş olan ekonomisini yeniden işler duruma getirmek için 1955 yılında İtalya, 1960 yılında İspanya ve Yunanistan, 1961 yılında Türkiye, 1963 yılında Fas, 1964 yılında Portekiz, 1965 yılında Tunus ve 1968’de Yugoslavya ile işçi anlaşmaları imzalayarak geçici olarak işçi almıştır. Almanya 1955- 1968 yılları arasında geçici olarak aldığı işçileri geri göndermek ister fakat bu mümkün olmamıştır. Bunun üzerine Federal Alman Hükümeti kapılarını yabancı işçilere kapatır.

Farklı ülkelerden Almanya’ya göç etmiş insanlar yabancı bir ülkede birçok sorun ile karşılaşır. Bu zorlukları yenmek ve yeni “yabancı” olan ile kaynaşmaya ve ona alışmaya çalışır. Tüm bu yaşananlar yeni bir edebiyat akımının, “Göçmen Edebiyatı”nın oluşmasına neden olur.

Bazı işçiler ve bunların orada doğan çocukları veya yanlarında getirdikleri ve çocukluk yıllarını orada geçiren yazarlar oradaki yaşam şeklinden etkilenerek 60’lı 70’li yıllarda göçmen edebiyatını oluştururlar.

İşçi ve işçi çocukları olmanın dışında farklı nedenlerden dolayı Almanya’ya gelmiş olan yazarlar da bulunmaktadır. Göçmen edebiyatını oluşturan yazarlar üç grupta toplayabiliriz. Birinci grup, ailesi işçi olarak gelen ya da kendisi işçi olan yazar. İkinci grup, politik nedenlerden dolayı vatanını terk ederek gelen yazar. Üçüncü grup, merakten kendilerine bağlı olarak, kendi mesleki gelişimini sağlamak açısından Almanya’ya gelen yazarlar.

Anadili Almanca olmayan ve orada doğmuş olan, Almanca yazan yaklaşık 60’dan fazla yazar vardır. Bu yazarlar arasında farklı ülkelerin yazarlarının yanı sıra Türk yazarlarda bulunmaktadır. Yüksel Pazarkaya, Bekir Yıldız, Nevzat Üstün, Aras Ören ilk yazarlardandır. Son dönemde ise Alev Tekinay, Emine Sevgi Özdamar, Semra Özdamar, Renan Demirkan, Güney Dal, Şinasi Dikmen, Aysel Özakın, Akif Pirinçci, Zafer Şenocak, Levent Aktoprak, Arzu Töker, Barbara Yurttaş, Saliha Scheinhard,

Zehra Çırak, Selim Özdoğan, Mevlude Melek Baklan, Osman Engin, Salih Omurcak ve Feridun Zaimoğlu'dur. Tüm bu isimler birinci ve ikinci kuşak yazarları kapsamaktadır ve birçoğu da ödül almıştır.

Göç olgusuna Alman yazarlar da ilgi göstermiştir. Irmgard Ackermann, Harald Weinrich, Angelika Mechtel, Ursula Wölfel, Gabrielle Pommerin, Peter Seibert, Monika Frederking, Anette Weber, A. Kühn, A. Kluge, F. Biondi, Winfried Komenkski, Ruth Hermann, Wolfgang Riemann, Günter Wallraf ve Anna Picardi Montesardo sayılacak isimler arasındadır.

“Göçmen edebiyatı” kavramı terminolojik olarak tartışmalara neden oldu ve bu edebiyat akımına farklı tanımlamalar getirildi. “Konuk işçi yazını” (Gastarbeiterliteratur), “konuk yazını” (Gastliteratur), “gurbetçi yazını” (Literatur der Betroffenheit) ardından “konuk” işçi yazınının sadece “konuk işçi”lerden oluşmadığını anlayınca “yabancılar yazını” (Ausländerliteratur) diye de adlandırılan “göç edebiyatı”nda daha sonra “göçmen edebiyatı” (Migrantenliteratur), “göç edebiyatı” (1980), bu tanımlamaların “göç yazınının” Alman edebiyatından dışladığı için “yalnız Alman yazını olmayan bir yazın” (eine nicht nur deutsche Literatur) denmeye başlandı (Göbenli, S.3). Gürsel Aytaç, Nilüfer Kuruyazıcı ve Yüksel Özoğuz ise şu tanımlamaları yapıyorlar: “Almanya’da yazan Türkler”, “Almanca yazan bir Türk”, “Almanca yazan kadın yazarımız” veya “Almanca yazan Türkler”(Doğan, S.9).

Göçmen edebiyatının konusu birinci kuşak yazarlar göç etmiş insanların uyum ve kimlik sorununu, içinde buldukları durumu, kültür şokunu, dil farklılığını, yabancılaşmasını, dışlanmışlığını, geleceğe bakışını ve yabancı bir ülkede yaşadıkları sorunları ele alıyor. Birinci kuşak yazarlar kendilerinin de karşılaştıkları durumları ve zorlukları aktarır. Türk ailelerinin yaşantısı, Türk gelenekleri ve bunların günlük yaşama etkileri, Türk kadınının yaşamı, (Almanya’daki ve Türkiye’deki) farklı sosyal yaşam şekilleri de eserlerde yer alan konular arasındadır.

İkinci kuşak yazarlar ile beraber eserlerin konuları da değişime uğramıştır. Aile içi ilişkiler yine konu edilir fakat artık Alman davranışlarını taklit ve gündelik yaşam konuları da eserlere konu olarak eklenmiştir.

“İlk kuşağın yazdıkları nesirdi, anlattıkları Türk işçilerinin Alman dünyasında karşılaştıkları güçlükler, çektikleri acılar, özlemlerdi. Bunlara “Göçmenliğin Kronistleri”

deniyordu. Kitaplarını Almanlara seslenmek, onlara içini dökmek, dertlerini anlatmak için yazıyorlardı. İş çevreleri, sosyologlar, yabancı işçilerin çocuklarını okutan öğretmenler bu kitapların başlıca okuyucularıydı. Sesini duyurmak ilk kuşağın en önemli amacıydı ve bunu başardıkları rahatlıkla söylenebilir.”

İkinci Kuşak Türkler

İkinci kuşak Türklere gelince, bunlara yeni bir duyarlılığın kendini hissettirdiğini vurguluyor Ackermann. Bir sızlanma edebiyatının yerini kimlik sorunsalının, daha ileri giderek bireyselliğin, insan olmadan kaynaklanan sorunların ele alındığı eserler alıyor. Meczazlar, imajlar ve dil oyunları bir bakıma bu yazarların edebi düzeye ilişkin iddiaları olduğunu sezdirmektedir. Birinci kuşağın nesirci olmasına karşılık ikinci kuşak şiire de yönelme cesaretini gösteriyor. Almanca yazan yazarlar bilindiği gibi yalnız Türkler arasından çıkmıyor. Ama Almanca yazan Türk yazarların İtalyan, Macarlar, Yugoslav, Yunan meslektaşlarından bir farkı var: Bu, ikinci kuşak ayrımını Ackermann özellikle Türklerde görüyor.” (Doğan, B. S. 24)

Almanya’da son dönemlerde kendine acındırmak istemeyen bir yazı anlayışı ortaya çıkmıştır. Feridun Zaimoğlu’nun en önemli temsilcisi olduğu “Kanak Kültürü” aynı zamanda Alman toplumundaki dışlanmışlığa tepki olarak doğan bir yazı anlayışıdır.

Göçmen edebiyatı 60’lı yılların ortalarından itibaren Almanya’ya göç eden işçileri konu alan ve zamanla tartışmalara neden olan ve günümüze kadar gelişme göstermiş olan ve konusuyla birçok alana (kültür- edebiyat, sinema, tiyatro, resim, müzik, araştırma yazılarına) konu olmuş bir edebiyat türüdür.

Bu edebiyat türü ile Alman edebiyatı kapılarını “yabancı” olana açar. Çok yönlü, içerik açısından zengin olan bu tür, gerek konu açısından gerekse yazarlar açısından Alman edebiyatını zenginleştirir ve ileride de zenginleştireceklerdir. Çünkü farklı kültürlerden gelen yazarlar beraberinde kendi kültür özelliklerini de getirir ve bunları yazdığı esere aktarırlar. Göçmen edebiyatı Alman edebiyatının ve kültürünün bir parçasıdır ve olmaya da devam edecektir.

2. ESER YAZARLARI

2.1 FERİDUN ZAIMOĞLU

1964 yılında Bolu’da doğdu. Beş yıl sonra ailesi ile birlikte Almanya’ya gitti. Berlin, Münih şehirlerinde büyüdü ve 1985 yılından bu yana Kiel’de yaşıyor. Tıp eğitimi sırasında resim dersleri aldı ve ressamlık yapmaya başladı. Ayrıca, Türkiye’den Almanya’ya göç etmiş olan Türk çocuklarının kendi benlik ve kişiliklerini bulmasıyla sanatsal olarak ilgilendi. 1995 yılından başlayarak birkaç eserlerinde ikinci ve üçüncü kuşak işçi çocuklarının tercümanı olur, onların hayatlarını aktarır ve gün yüzüne çıkarır.

Feridun Zaimoğlu eserlerinde kendi dilini aradı, bu nedenle yabancıların kullandığı dilbilgisi açısından hatalı kelimeleri eserlerinde kullanarak, bu Türkçe- Almanca dil karışımının Almanca’ya etkisini araştırdı ve “Kanak Sprak” eserini çıkardı. Zaimoğlu bununla beraber Türkçe’deki bazı kelimeleri hatalı bir şekilde Almanca’ya aktarır.

Zaimoğlu 1995 yılında çıkardığı “Kanak Sprak” kitabı ile kullandığı Türkçe- Almanca sokak dili ile kültür sayfasına ve bununla beraber Alman edebiyatına girdi.

Kendisi yazar, senarist ve gazeteci olup, düzenli olarak “Die Zeit”, “Spiegel Reporter” ve “Frankfurter Rundschau” için yazıyor “Zeit Magazin” ve “Spex” dergilerinin ise geçmiş yıllarda yazıyordu. 1999 sonbaharında ise Mannheim ulusal tiyatrosunda yazardı. Berlin Hür Üniversitesi (Berliner FU) 2004 yaz dönemi, edebiyat seminerleri için misafir profesör olarak davet edildi.

Feridun Zaimoğlu 1997 yılında Thomas Röschner ile birlikte “Deutschland im Winter”- Kanakistan. Eine Rap- Reportage” eseri ile Civis radyo- televizyon ödülünü, 1998 yılında üç senaryo ödülünden biri olan Schleswig- Holstein eyaletinin senaryo ödülünü, 2002 yılında Friedrich- Hebbel ödülünü, 2003 yılında Klagefurt’taki Bachmann yarışmasında jüri ödülünü, 2004 yılında Adelbert- von- Chamisso ödülünü, 2005 yılında Villa Massimo bursunu ve yine 2005 yılında Primasens şehrinin Hugo- Ball ödülünü kazandı.

Eserleri Kanak Sprak (1995, Rotbuch). Abschaum, roman (1997, Rotbuch). Koppstoff, hikaye (1999, Rotbuch). Liebesmale, scharlachrot, roman (2000, Rotbuch). Morgen Land - Neueste deutsche Literatur (2000, Fischer TB). Kanak Attack, Abschaum romanının filmi (2000 yönetmen Lars Becker). Kopf und Kragen, Kompendium (2001, S. Fischer)

German Amok, roman (2002, Kiepenheuer & Witsch). Leinwand, komedi (2003, Rotbuch). Zwölf Gramm Glück, hikaye (2004, Kiepenheuer & Witsch).

2.2 METİN KAÇAN

Metin Kaçan 1961 yılında Kayseri'nin İncesu kazasında doğdu. Aynı sene ailesi İstanbul'a taşındı ve babası burada bir berber dükkanı açtı. Yazarın gençliği dolapdere mahallesinde geçer. Kaçan araba tesviyecisi, marangoz ve demirci olarak çalışır. Onaltı yaşında bir çete kurar ve son üyelerinin de öldürülmesinden sonra edebiyata atılır ve yazmaya başlar. 1988 yılında kısa öyküleriyle "Mizah" dergisinde çıkar, ve böylece edebiyat dünyasına kendisini tanıtmaya başlar. Tartışmalar yaratan ilk romanı 1990 yılında çıktı ve çok satanlar arasında girdi. Metin Kaçan Kemal Aratan ile beraber tiner kullanan sokak çocuklarının yaşamının anlatıldığı "İstediklere Yere Gidenler" adlı öykü kitabını çıkardı. 1997 yılında "Fındık Sekiz" (roman), 1999 yılında "Harman Kaplan" (öykü) ve 2002 yılında ise "Adalar Vapuru" (hikaye- öykü) adlı eseri yayımlandı.

Kaçan 1995 yılında "Ağır Roman" filmi için yönetmen Mustafa Altıoklar ile birlikte senaryo yazdı, film 1997 yılında gösterime girdi. "Ağır Roman" tiyatro olarak ve müzikal olarak sahnelendi. Yazarın bu eseri aynı zamanda "Cholera Blues" adıyla Almanca'ya çevrildi.

Metin Kaçan iki buçuk yıl "E-Dergisi"nin yayın yönetmenliğini ve bir süre de özel bir televizyonun dizisinin senaryo editörlüğünü (2002) yaptı.

3. ESER ÖZETLERİ

3.1 FERİDUN ZAIMOĞLU “ ABSCHAUM” (Döküntü)

Feridun Zaimoğlu Almanya’ da yaşayan bir yazardır. Ele aldığımız eser 1997 yılında Rotbuch yayınevi tarafından yayınlanmış ve 184 sayfadan oluşmaktadır. 2003 yılında da 5.basımı yapılmıştır.

Zaimoğlu’nun Türkçe’ye “Döküntü” olarak çevirebileceğimiz eserinde üçüncü kuşak olarak adlandırılan Almanya’daki Türklerin yaşamlarını okura aktarılmaktadır. Ertan Ongun isimindeki gencin Feridun Zaimoğlu’na anlattığı yaşam öyküsünü, yazar; kişi ve mekanları değiştirerek tüm gerçekliği ile anlattığını belirtmektedir.

Roman kahramanı Ertan Ongun 25 yaşında, Almanya’nın Kiel şehrinde yaşayan bir Türk gencidir. Zaimoğlu bu seçtiği kahraman ile aslında Almanya’da yaşayan Türk gençlerinden ve onların yaşadıkları sorunlardan sadece bir tanesini gözler önüne sermektedir.

Ongun ailesi tarafından iyi bir şekilde yetiştirilen fakat daha sonra arkadaşlarının olumsuz etkileriyle ailesinden koparak özgür ama bir o kadar da özgür olmayan bir hayat şeklini seçerek yaşamaktadır.

Roman kahramanı seçtiği hayatında çoğu zaman yasa dışı yollara başvurmaktadır. Ongun’un en önemli özelliklerinden biri, kumarhanelerdeki para makinalarının hırsızlığıdır. Ongun işlediği hırsızlık suçlarının yanı sıra birçok gasp olayına karışmakta ve bu yoldan da kendine gelir sağlamaktadır. Ongun için roman içerisinde ve onun kendi yaşamında gerçekleştirdiği en büyük olaylardan birisi ise uyuşturucu ticaretidir. Arkadaşları onun teşviki ve etkisi sonucu yasadışı yollardan para sağlama yolunu seçmektedir. Ongun Alman- Yabancı Türklerle kavgaya karışmaktadır. Tüm bu olaylar sonucu da roman kahramanı güvenlik güçleri ile sürekli bir çatışma içindedir. Olay kahramanı uyuşturucu bağımlısıdır. Kokain kullanmakta iken arkadaşlarının etkisiyle uyuşturucuların Eroin türüne başlamıştır. Ertan bağımlı bir kullanıcı olduğundan, uyuşturucu ticaretine atılır. Önce ev arkadaşına yardım eder. Bunu bir süre devam ettirdikten sonra kendisi bireysel olarak bu ticareti devam ettirir. Fakat daha sonra,

güvenlik güçlerine evinde bir miktar uyuşturucu madde ile yakalanır ve hapis cezasına çarptırılır. Ertan bu hapis cezası öncesi bir gözaltı sürecinde bulunur ve bu sırada da güvenlik güçlerinin uyguladığı şiddete maruz kalır. Kanunları çok iyi bildiğinden, işlediği her suç sonrası cezasını hafifletici nedenler bulabilmektedir .

Kahraman ailesinden hiç sevgi görmemiştir, buna rağmen özellikle babasına bağlıdır. Fakat ailenin Türkiye'ye kesin dönüş yapmasından sonra birbirlerinden iyice koparlar ve ailesini artık çok nadir arar duruma gelir.

Ertan Ongun'un hayatı yabancı bir ülkede sıcak bir aile ortamı olmadan geçmekte ve hayatında kaybedecek bir şeyi olmayan biridir. Hayatını üç önemli faktör belirlemektedir; suç- ceza ve kadınlar. O birçok kadınla ilişkiye girmekte ve bu ilişkilerindeki amaç bir türlü başaramadığı hayatının kadını bulmaktır.

Ertan Ongun karakteri okura Almanya'da yaşayan üçüncü kuşak gençlerinin yaşadıkları sorunları ve yabancı bir ülkede nasıl yabancılaştıklarını anlatmaktadır. Ongun kendi söylemiyle “ Bizler sizlerin dikkat etmeye tenezzül etmediğiniz, yol kenarındaki bir döküntüden başka bir şey değiliz !” (Zaimoğlu, S.17) der.

3.2 Metin KAÇAN “AĞIR ROMAN”

Bu çalışmada ele alınan “Ağır Roman” adlı eser Gendaş Yayınevi tarafından Ekim 1999 yılında yayımlanmıştır, Eylül 2002 de ikinci basımı gerçekleşmiştir. Eser 144 sayfadan oluşmaktadır.

Yazar Kaçan bu eserinde İstanbul içinde bulunan Kolera mahallesini anlatmaktadır. Mahallede yaşanan olaylar ve bu olayların mahalle halkı üzerindeki etkisi eserde konu edilmektedir. Yazar tarafından yansız bir tutumla ele alınan ve okura aktarılan Kolera mahallesi, farklı kültürlerden gelen insanlardan oluşmaktadır. Bu insanlar arasındaki ilişkiler konu edilmektedir.

Yazar, mahallenin o anki durumundan ve devamlı meydana gelen olaylardan etkilenen bir kahraman yaratmıştır, bu kahraman Salih'dir. Salih gençliğe adım attığı ilk yıllarında Kolera mahallesinde babasının berber dükkanında çalışmaktadır. Fakat daha sonra gerek arkadaşlarının roman kahramanı üzerinde uyguladıkları olumlu ve olumsuz etkileri,

gerekse kolera mahallesinin kahraman üzerindeki etkileri onu mahallenin koruyucusu yoluna itmektedir. Salih kendini koruyucu ilan ettikten sonra artık sadece kendi sorunlarıyla değil mahallenin sorunlarıyla da ilgilenmekte, bu sorunları çözmek için elinden geleni yapmaktadır.

Eserde kent merkezi ve mahalle ilişkisi tüm etkileyici gerçekçiliği ile ele alınmaktadır. Kolera mahallesi İstanbul'a çok yakın olmasına rağmen ona bir o kadar da ulaşamayacak kadar uzak bulunan kenar mahallelerindedir. Mahallede yaşayan halkın çoğu okuma-yazma bilmemekte ve mahallenin çoğu erkeklerinin de hayat kadınlarıyla ilişkileri vardır. Bunun yanı sıra mahalle içindeki uyuşturucu ticareti ve çözülemeyen cinayetler eserde konu edilir. Tüm bu olaylar roman kahramanını etkilemekte ama en büyük etkiyi babası berber Ali gerçekleştirmektedir. Salih berber dükkanında çalışırken babası tarafından bir marangozun yanına kalfa olarak verilir. Ancak daha sonra Salih bu işi bırakır ve Hamit Ustanın araba tamirhanesinde kalfa olarak çalışmaya başlar. Bu işte edindiği arkadaşlar onu hayatın farklı bir yönüne çeker. Roman kahramanı ailesine bağlıyken onlardan koparak uzaklaşır ve büyüdüğü mahalleye bağlı yaşamaya başlar. Salih artık kendini mahallede gerçekleşen tüm olayların ortasında bulmaktadır. Görevlerini canla başla yerine getirmekte ve mahalle halkının ona verdiği delikanlı imajından son derece memnundur. Tüm bu olayların arasında roman kahramanı aşık olur ve o bu büyük aşk uğruna cinayet işler. Ancak daha sonra uğruna cinayet işlemeyi göze aldığı kadın tarafında aldatılır. Salih yaşadığı hayattan son derece memnundur. Fakat uyuşturucuya başladıktan sonra bu mutluluk, mutsuzluğa dönüşmektedir. Kendi düşüncelerine ve bakış açısına göre güzel bir hayat yaşayan roman kahramanı zamanla düşüncelerine yenik düşer ve intihar yolunu seçerek hayatına son verir.

Eser kenar- merkez ilişkisini gözler önüne sermektedir. Kolera mahallesi ve içinde barındırdığı insanları aslında farkında olmadan birbirlerinin yaşamlarını etkilemekte ve yeni yetişen bireyleri de bu anlamda olumsuz yönde etkileyerek sahip oldukları hayatı kötü anlamda kullanmalarına neden olmaktadır.

4. ESER KAHRAMANLARININ TANITIMI

4.1 DÖKÜNTÜ

Öncelikle Feridun Zaimoğlu'nun "Döküntü" eserindeki kahramanların özelliklerine değinelim.

4.1.1 ERTAN ONGUN

Ertan, Almanya'nın Kiel şehrinde yaşayan bir Türk gencidir. Yabancı bir ülkede ve yabancı bir şehirde yaşamasına rağmen birçok arkadaşı vardır ve arkadaşları onun için önemlidir. O arkadaşları tarafından sevilir. Bu yüzden de onlar karşılaştıkları ve karşılaşacakları her olaydan onu haberdar etmektedirler.

O sicilinde birçok olayı bulunan bir suçludur. İşlediği suçlar arasında uyuşturucu ticareti ve hırsızlık önemli yer tutar. Bunların yanında adam yaralama ve gasp gibi sayılamayacak kadar çok suçlar da bulunmaktadır. Ertan işlediği tüm suçlardan sonra Türkiye'ye, geri gönderilme yani sınır dışı edilme korkusuyla yaşamaktadır. Bunun gerçekleşmemesi için de kendine kanunlara dayalı çıkar yolları aramaktadır.

Ertan sorunlu ve uyuşturucu bağımlısı bir genç olmasına rağmen ailesini ve özellikle de babasını bazı durumlarda düşünmektedir. O Almanya'da yaşamasına rağmen milliyetçiliğinden çok şey kaybetmemiştir. Ona göre Türkler orada dayanışma içinde bulunmalı ve kendilerini savunabilmelidirler.

4.1.2 ERTAN'IN AİLESİ

Eserde Ertan Ongun'un ailesi de konu edilir, ancak anneden hiç söz edilmez. Aile bireylerinden en çok söz edilen babadır. Fakat babanın ismi verilmez. Bir de küçük bir kardeş vardır, ama onun da adı geçmemektedir. Ailede söz sahibi babadır ve her şey ona bağlıdır. Onun Ertan üzerinde de büyük etkisi vardır. Babasından korkmakta ve ona karşı gelmemeye özen göstermektedir. Bir şey yapacağı zaman babasından izin almaktadır. Baba Ertan'a öğütler vererek onun hayatını yönlendirmek istemektedir.

Eserde ayrıca Almanya'da yaşayan teyze ve amcasının varlığından da söz

edilmektedir.

Ertan ailesinden dayak ve kavgadan başka sevgi görmediğini, şevkat ile yetiştirilmediğini ve ailesi tarafından hayat hakkında bilgi verilmediğinden bahseder. Bu bağlamda aile okura sorumluluklarını yerine getirmeyen, çocuklarına ilgi göstermeyen ana- baba olarak aktarılır. Ayrıca Ongun düştüğü durumda ailesinin rolünün de olduğunu düşünür.

4.2 AĞIR ROMAN

Bu bölümde de Metin Kaçan'ın "Ağır Roman" eserindeki kahraman özelliklerine değinelim.

4.2.1 SALİH

"Salih" Ağır Roman'ın ana kahramanıdır. Tüm olaylar onun çevresinde gerçekleşir. Salih günlerini babasının berber dükkanında ona yardım ederek geçirir. Fakat daha sonra babası tarafından bir marangozun yanına çırak olarak verilir. Bu işte çalıştığı sürede Salih içinin ışığının söndürdüğünü hissedip marangoz çıraklığından ayrılıp arkadaşı Orhan'ın usta olarak çalıştığı araba tamirhanesinde çıraklığa başlar. Bu iş yerinde de bir süre çalıştıktan sonra hayatını değiştirmeye karar verir. Parasını el emeğiyle kazanırken fikrini bir anda, yaşadığı mahallenin ve arkadaş çevresinin etkisiyle, değiştirir. Artık o geçimini yasa dışı yollardan sağlayan biridir.

Zamanla kahraman kendini mahallenin koruyucusu ilan eder. Bu nedenle kendini hep olayların ortasında bulmaktadır. Mahalle halkının başına gelen her türlü olayla o ilgilenir ve bu olayları mutlaka çözüme ulaştırma isteği içerisindedir.

Salih kendisini bu işe adadıktan sonra arkadaşları ile olan ilişkilerini keser. Fakat arkadaşları onun için çok önemlidir ve onlar bilmese de onları takip eder.

Salih karakteri okura haksızlığa tahammülü olmayan biri olarak yansıtılır ve o kendini hep zayıf olanın yanında görmek ister. O sert bir kişilik olarak yansıtılır fakat Salih bu kişiliğinin altında duygusal tarafını gizlemektedir.

O duygusal tarafını göstermek istemez ve yüklendiği sorumlulukların üstesinden gelmeye çalışırken, yeni hayatının yolunu çizer. Bu yolda devam ederken aşk ile karşılaşır

ve bu onun hayatında yeni bir dönüm noktasıdır. Çünkü Tina ile yaşadığı aşk ve bunun sonucunda gelen ihanet ve sonrasında mahallede ardı ardına yaşanan kötü olaylar Salih'in sonunu hazırlar.

4.2.2 SALİH'İN AİLESİ

Salih daha önce de belirtildiği gibi bir esnaf çocuğudur. Kolera mahallesindeki evlerinde annesi- babası ve abisi Reco ile kalmaktadırlar. Ailede babanın sözü geçmektedir ve ailenin hakimi odur. Baba otoriter olup, bu durum gerek çocuklarına karşı gerekse eşi İmine'ye karşıdır. Bu nedenle ailesine sevgisini göstermekte zorlanır, zaman zaman bu otoriterliği aileye uyguladığı şiddete dönüşür. Babanın aileye yaptığı olumsuz davranışlar olsa dahi Salih babasına hayrandır.

Eserde abi Reco hayal dünyasında yaşayan ve gerçek- hayal dünyasını ayırt etmeyi başaramayan bir karakterdir. Okula gitmektedir fakat orada ona geri zekalı muamelesi yapıldığından pek başarılı olamamaktadır. Baba ile çıkan büyük bir tartışmadan sonra kendisi evi terk eder.

Anne, İmine büyük oğlunun evden ayrılmasından kısa bir süre sonra ciddi bir şekilde rahatsızlanır, aklını yitirir ve bu nedenle ilaç kullanmaktadır. Baba Ali eşi İmine'nin mahallede yaptığı insanlık dışı hareketleri gördükten sonra ve daha fazla mahalle halkının diline düşmemek için evden, mahalleden ayrılma kararı alır ve İstanbul'un başka bir semtine taşınır.

Ali'nin bu yeni mahallede masrafları artar ve bu nedenle uyuşturucu ticaretine girer. Bunun sonucunda tutuklanır, aklını kaçıır ve eve geri dönmez. Reco annesinin bu durumunu görür, tekrar eve geri döner ve evin geçimini resim yaparak sağlar.

4.2.3 SALİH'İN ARKADAŞ ÇEVRESİ

Salih hayatının ilk safhası olarak nitelendirebileceğimiz bölümde arkadaşları ile iyi ilişkileri vardır ve berber dükkanında çalışırken onlarla sık sık sohbetler eder. Onun en yakın arkadaşı Orhan'dır.

Salih'in önemli arkadaşlarından birisi de mahallenin kabadayısı Arap Sado'dur. Onu çok sever, fakat bir olay sonucu Sado bıçaklanarak Salih'in kolları arasında ölür ve

Salih'den öcünü almasını ister.

Salih arkadaşları için her türlü yardıma açıktır, bu nedenle onlara bir şey olduğunda hemen yardıma koşmaktadır. Bu durum onun hayatının ikinci safhasında da böyle devam etmektedir. Salih hayatının bu bölümünde tüm arkadaşlarını hayatından silmiş onlarla ilgilenmiyormuş gibi görünse de, aslında onlar onun için hala önemlidir.

Salih aslında arkadaşlarıyla bire bir iletişimini kesmiştir, fakat aynı mahallede oldukları için olan olaylardan haberi olur. Hayatının bu bölümünde Salih artık kendini yer altı dünyasında kanıtlamış olan kişilerle arkadaşlık eder.

Salih, hayatının son anına kadar, yani bilinci yerinde olduğu sürece arkadaşlarını sevmiş ve değer vermiş olan bir karakterdir.

5. AĞIR ROMAN VE DÖKÜNTÜ ESERLERİNİN İÇERİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

5.1 AİLE

Aile konusu hem Feridun Zaimoğlu'nun hem de Metin Kaçan'nın eserlerinde önemli rol oynamaktadır. Her iki roman kahramanı için özellikle babanın yeri ve değeri önemlidir.

“Döküntü” romanında Ertan babasından korkan, ona saygı gösteren, onun koymuş olduğu kuralların ve sınırların dışına çıkmamaya çalışan, onun öğütlerini göz önünde bulunduran bir karakterdir.

“ Ben ağzımı hiç açmadım hep sakindim, çünkü babamın yanında böyle bir ciddi meselede konuşamam.”... “ eğer senin kadın pazarladığını duyarsam, o zaman benim oğlum değilsin. O zaman bu kapıdan artık gelmene gerek yok ...” (Zaimoğlu, S. 93-114)

Ongun'un aklına gelen ve zihnini karıştıran son alıntıdaki babasını öğüdü, paraya çok ihtiyacı olmasına rağmen o işi yapmamaya karar vermesine neden olur.

“ Kendime diyorum, bırak bunu ve her zaman babanın sözü her b... yaptın, en azından bu pıslığı yapma dinle babanı, belki hayır var.” (Zaimoğlu, S. 115)

Ertan bir başka olay karşısında babasına kavgaya gitmesi gerektiğini söyler ve o da onu bu kavga için izin verir. Sonrasında bununla bağlantılı bir öğütte bulunuyor.

“ Gitmek zorundayım işim var, yakında dönerim. Sopamı alıyorum ve o anlıyor ve ne olduğunu soruyor.” (Zaimoğlu, S. 15)

“ Tamam sana dükkanı parçalaman için izin veriyorum, dedi babam.” ... “ Ama sakın yakalanma!” (Zaimoğlu, S. 16)

Her iki romanda babanın otoriter yapısı mevcuttur. Ongun'un babasına gösterdiği saygının bir benzerini de Salih babasına göstermektedir. Ama Salih'in gösterdiği saygı Ertan'inkinden farklıdır,

“ Gili, berber dükkanını açmak için babasından anahtarı istedi- Salih, babasından habersiz cebine elini haber vermeden soktuğu için, hiç fena sayılmayacak bir dayak yemişti ... Gili Gili babasından gördüğu gibi besleme çekerek dükkanı açtı. Dükkanın

içindeki temizlik işi bitince, ...” (Kaçan, S.34)

Salih attığı her adımda ve yaptığı her harekette babasına bildirmek ister ve babasını sinirlendirmek istemez. Çünkü babasından çok korkmaktadır.

“ Ali dükkana girince Salih kaskatı kesildi. Bedeni beynindeki düşüncelerden korkup sarılık hastalığına yeşil ışık yaktı. Ali ‘Ne oldu de betin benzin sarardı?’ diye sorunca, Salih olduğu yere heykel gibi düştü.” (Kaçan, S.44)

“ Salih babasının sesine cevap vermedi. Kedi gibi titredi.” (Kaçan, S.33)

Yukarıda da belirtildiği gibi Salih babasının en ufak bir hareketinden tedirgin olur.

Eserde aile reisi olan Ali oğluna öğütler vererek onu doğru yolda ilerlemesini sağlamak ve onu her zaman elinden geldiğince yönlendirerek iyi bir evlat olarak yetiştirmek ister.

“ Oğlum, ya bu deveyi güdeceksin ya bu diyardan gideceksin. Ona göre, ayağımı denk al! Bana açık açık söyle, ‘Babacığım ben bu mesleği yapmak istemiyorum’ de ben de sana başka bir iş ayarlayayım! ... her akşam oğluna öğütler vermeye başladı.’Çalıştığın işyerinde namuslu olmasını, yerde para bulursa, cebe atmayıp hemen ustasına vermesi gerektiğini, esrar ve şarap içiliyorsa onlara katılmaması gerektiğini,’ bir bir Salih’in kafasına işledi.” (Kaçan, S.35-54)

Ali her zaman için çocuklarından ve eşinden duygularını saklamıştır ve onlara onları sevdiğini asla yansıtmaz. Ve her fırsatta onları döver, onlara bağırır.

“ Ulan geri zekalı! Biraz kardeşine çeksen olmaz mı? ... Kalk! Gözüm görmesin seni salak oğlu salak ...” (Kaçan, S.18)

Baba bu sözleri Salih’in ağabeyi Reco’ya söyler.

“ Berber Ali her zamanki numarasıyla eve sessizce damladı. Birbirleriyle kapışan çocukların birini bir duvara birini de köşeye atıp ... haykırmaya başladı.” (Kaçan, S.22)

“ Babasının annesini dövdüğünü duyunca içi titredi.” (Kaçan, S.70)

Zaimoğlu’nun eserinde ise aile içi şiddet açıkça okura aktarılmaz. Ailenin Ertan’a uyguladığı şiddet ve ona karşı ilgisizliğini sadece Ertan’ın ailesi hakkında söylediği birkaç cümleden anlaşılır.

“ ... onlar bana hiç duygularımı göstermediler, ya da evet, gösterdiler ama sadece saldırganlık ve yumruklar. Ailem beni bilgilendirmedi ... ya da beni kollarına almadı ...” (Zaimoğlu, S. 16)

Burada görüldüğü gibi Ongun ailesinin ona karşı olan davranışlarından bahsediyor. Belki de haklı olarak onları yargılıyor ve hayatını farklı olarak hayal ediyor. Her iki eserdeki baba tipi de şiddete başvuran, çocuklarına ilgi ve sevgi göstermeyen sert yapıdaki karakterlerdir.

Eserde anneler ise ikinci plandadır. Zaimoğlu'nun romanında anneden fazla söz edilmez. Ertan annesinin var olduğunu okura "ailem" şeklinde aktarır. Buna karşılık Metin Kaçan'ın eserinde anneden sıkça bahsedilir. Annenin ismi İmine'dir. Çocuklarını çok seven ve onlara bağlı olan, onları koruma içgüdüleriyle hareket etmeye çalışan bir kadındır.

"Berber Ali'nin karısı İmine, Reco eve gelmediği için ağlayıp sızlanmaya, yürek kabartan bir ağıt yakmaya başladı." (Kaçan, S.32)

"İmine'nin Reco için ağladığını duyup Kolera mahallesinin en tatlı sözlerini annesinin kulağına fısıldadı. ... Reco'mu bulun ... Reco'mu isterim." (Kaçan, S.68)

Reco Salih'in ağabeyidir ve evden ayrılmıştır. Annenin bu konudaki üzüntüsünü okura aktarılır.

"İmine, Gili'nin de evi terk etmesinin verdiği üzüntüyle şoka girdi. Eski ağırbaşlı yumşak kişiliğinden çıkıp saldırgan bir kadın oldu." (Kaçan, S.77)

Üzüntü ve bunun sonucu Salih'in evi terk etmesinden kaynaklanmaktadır. Salih de Reco'da evi terk etmiştir. Annenin tek neşe ve eğlencesi olan iki çocuğu da gitmiştir. Bunun acısına dayanamayıp hastalanır. Anne eşi Ali tarafından ilkel yöntemlerle iyileştirilmeye çalışılmış ve bunun bir sonuç vermemesi üzerine ilaca başvurur.

"Büyüler, tütsüler, okutmalar, yazdırmalar, kıllar, tüyler hepsi hava civaydı. Ali, son çare olarak İmine'yi hapa alıstırdı." (Kaçan, S.77)

"İmine'nin hastalığı tüm geçen zaman içerisinde daha şiddetlendiğinden İmine aşırı titizlik hastalığına yakalanmıştı! Belki de bin hastalık iç içe yaşıyordu ... Ali karısının ince hastalığına yakalandığını düşünüp dayak atmaktan vazgeçti." (Kaçan, S.95)

Burada İmine'nin ciddi bir şekilde hastalandığını ve bu hastalıktan geri dönüşünün olmadığını görmekteyiz.

Her iki romanda da eser kahramanlarının kardeşi vardır. Ertan'ın kardeşi hakkında Zaimoğlu pek romanda bahsetmezken, Kaçan Salih'in ağabeyinden çok söz eder. Adı Reco olan ağabey hayal dünyasında yaşayan, oradan kopamayan, bazı durumlarda da

gerçek ve hayal dünyası ayrımını yapamayan bir karakterdir. Onun için çizgi romanlar ve filmler ön plandadır.

“ ... resimli roman dünyasına ruhunu satmak Reco'nun tek zevkiydi.”(Kaçan, S.15)

“ Reco, ... , elindeki çizgi romanın en heyecanlı karelerini, roman kahramanı ile aynı tehlikeleri, zevkleri paylaşarak okuyordu.” (Kaçan, S.18)

“ ... Reco eve girip bağırmağa başladı. ‘Mamaker Butlaços- Devlan Sokerdan!..’ Salih ve İmine Reco'ya anlamsız ifadelerle bakakaldılar. Reco odanın boşluğuna parmağıyla bir figür çizip ‘ diyayit diyayit’ diye bağırarak sokağa fırladı.” (Kaçan, S.32)

Reco günün birinde babasının bağırmağlarına ve çekişmelerine dayanamayıp, kimseye haber vermeden evden ayrılmaya karar verir ve bunu gerçekleştirir. Bunu yaparken de içi burkulu ve üzülür. Burada aileye karşı bir başkaldırma sergilenir.

“ Akşam üzeri babasından öyle sert fırçalar yemişti ki beyni evden ayrılmaktan başka hiçbir mevzuya çalışmıyordu.” ... “ Reco, Kolera sınırına yaklaşınca duyguları birbirine karıştı ... mahalle halkından ayrılmak Reco'ya fena dokunmuştu. “ (Kaçan, S.66)

Ağabey Reco ailesinden ve mahalleden ayrılmıştır. Ama yine de Kolera'ya ara sıra uğramaktan vazgeçmemiştir. Ailesinden bu şekilde haber almakta ve olumsuz haberlere üzülmemektedir. Her şeye rağmen Reco Salih'e derin bir sevgi duymakta ve her aklına geldiğinde üzülmemektedir.

“ Tesadüfen mahalleye gelen Reco, kardeşinin intihar ettiğini duyunca şarap fıçılarının arasına girip kedi gibi ağladı.” (Kaçan, S.72)

“ Kalbinde, Gılı'ye beslediği sevgi açığa çıkınca, yan odalara girip saatlerce hıçkırıyordu. Gılı onun her şeyiydi.” (Kaçan, S.79)

Burada Reco'nun kardeş sevgisini görmekteyiz. Reco ailesinden ayrılmış olmasına rağmen onlara hala bağlı ve hayatlarında olan değişikliklerden yakından ilgili, yakınlarının karşılaştığı olumsuz durumlarda ise derinden üzüntü duyar Reco bir süre sonra çocukluğunun geçtiği mahalleye geri dönmek ister, ama mahallede eski hayatını bulamaz. Bunun üzerine annesinin hasta olduğunu öğrenir ve onun yanına gitmeye karar verir.

“ Vay anasına, yaşamaya geldiğim mahalle esli havasını tam manasıyla kaybetmiş!” ... “ Annesinin yalnız kaldığını öğrenen Reco, ... annesiyle yalnızlığı paylaşmayı uygun gördü.” ... “ Aletlerini annesinin evindeki boş bir odaya kuran Reco, tualin başına geçip geometrik

resimler yaparak gerçek hayatına doğru yola çıktı.” (Kaçan, S.139)

Artık Reco annesini yanına dönmüştür. Onunla beraber yaşamakta, geçimini ise resimler yaparak sağlamaktadır.

Metin Kaçan romanında ana kahraman ağabeyine oldukça önem vermektedir. Okura onun varlığını açıkça belirtmektedir. Buna karşılık Zaimoğlu eserinde Ertan’ın kardeşine hiç değinmez. Okur kardeşin varlığını eserdeki bir cümleden anlar.

“ Ben küçük erkek kardeşimin oyuncak tabancasına sahibdim ...” (Zaimoğlu, S.67)

5.2 ARKADAŞLIK

Ertan’ın olduğu gibi Salih’in de hayatının bir bölümü sokaklarda geçmiştir. Salih hayatının ikinci bölümü diyebileceğimiz bölümünü sokaklarda geçirirken, Ertan ise hayatının büyük bir bölümünü geçirmektedir.

“... Gili, sokakta yattığı günlerin acısını çıkarırcasına tekrar yatağa uzandı.” (Kaçan, S.83)

İki kahramanın da yaşadıkları hayat onlara olumlu- olumsuz yeni arkadaşlar edinmelerini sağlamıştır. Her iki romanda da arkadaşlık önemli yer tutar. Ağır Roman’da bahsedilen arkadaşlığın ve arkadaşların büyük bir bölümü kahramanın hayatı daha düzen içindeyken edindiği arkadaşlıklardır. Daha çok mahalle arkadaşlarından söz edilirken, Salih’in kendini mahallenin koruyucusu ilan ettikten sonra edindiği arkadaş çevresinden pek söz edilmez.

“... Gili’nin bundan sonra en kallavi arkadaşları, esrarkeş, satırcılar ve psikolar olacaktı.”... “ Satırcı İsmet, kadehini havaya kaldırıp ‘Geçmiş ve geleceğin en bitirim sinyalci insanı aramıza hoş geldin,’ diyerek Gili’yi onurlandırdı.” (Kaçan, S.78)

Burada Salih’in yeni hayatındaki arkadaşlarından söz edilir. Bu bölümden sonra ise yeni arkadaşından bahsedilir. Alıntıda Salih’i aralarına kabul edilmesi de kutlanır ve bu yeni hayatında edindiği arkadaşlarından bahsedilmez.

Romanda Salih’in eski mahalle arkadaşları olan Orhan, Tıbi, Şenol ve Fethi’dir. Salih onları elinden geldiğince korumaya çalışır. Ona göre Kolera mahallesinde arkadaşsız yaşamak işkencedir. Bu yüzden bazı arkadaşlarının olumsuz yanlarını kabul etmek zorunda kalır.

“ Ne yazık ki Gili bu düzeysiz espirilere, hafif tebessüm ederek karşılık vermek zorundaydı. Çünkü Kolera’da arkadaşsız yaşamak ölümdü!” (Kaçan, S.69)

Burada bahsedilen kahvede arkadaşlarının yaptıkları yersiz espirilerdir ve Salih’in buna bozulmasına rağmen onları böyle kabul etmesidir.

Salih arkadaşlarına çok düşkündür ve daha önce de belirtildiği gibi onları korur ve onlara yardım etmeye çalışır.

“ Sandalyeden fırlayan Salih, Şenol’un gözüne saplanan oku direkt bir el hareketiyle korkusuzca çekip çıkardı. ... Şenol’un gözünden akan kanı durdurmaya çalıştı.” (Kaçan, S.16)

Şenol da mahalle sakinlerinden kahveci Orso’nun oğludur. Çocukların attığı bir ok gözüne saplanmış ve Salih ona elinden geldiğince mahalle halkının yapmaya cesaret edemediği yardımı etmiştir. Bu olaydan sonra Salih ve Şenol arkadaşlığı güçlenir. Şenol da Salih’in babası Ali’den fırsat buldukça berber dükkanına gelir.

“ İki arkadaş babalarından yedikleri dayakları, işittikleri azarları, birbirlerine anlatıp çılginlar gibi gülmeye başladılar.” (Kaçan, S.39)

Salih bir defasında dayak yiyen Orhan arkadaşını tamirhane sahibi Fil Hamit’in elinden kurtarmıştır.

“ Tilki Orhan tokatlardan sıyrılır sıyrılmaz en baba arkadaşı Gili’ye koştu. ... kaybolan çitayı bulmazsa ustasının kendisini öldüreceğini anlattı.” (Kaçan, S.12)

Salih arkadaşını bu durumdan kurtarmak için yoldan geçen bir arabadan bir çita çalar ve ustaya bunu vererek arkadaşına yardımcı olur.

Daha sonra Salih, Orhan’ın sayesinde Fil Hamit’in tamirhanesinde çıraklığa başlar, fakat bir süre sonra bu işten ayrılır ve hayatına yeni bir yön verir. Bu yön kendini mahallenin koruyucusu ilan etmektir.

Bu noktadan sonra kahraman kendi yolunu çizer ve eski arkadaşlarıyla aynı mahallede bulunmasına rağmen konuşmaz. Salih’e göre bunlar eski duygusal defterlerdir. Ama günün birinde tamirhanede çıraklar kaynak yapmak isterken yangın çıkar ve Salih arkadaşını kurtarmaya gidip gitmemekte kararsız kalır.

“ ... Gili yangını daha önceden hissetmiş, fakat eski duygusal defteri açıp açmamaya karar verememişti.”... “Salih kalabalığı yarararak tamirhaneye uçarcasına daldı ... Tilki’nin cırtlıplak bedeni de Gili’nin omuzlarında dışarıya çıkıyordu.” (Kaçan, S.81-82)

Böylece Salih kararsız olmasına rağmen arkadaşına yardım eder ve onu yangından kurtarır. Bu olaydan sonra kahraman arkadaşı Tilki Orhan'ı ve yangın sırasında yanında bulunan arkadaşı Gaftici Fethi'yi hastanede ziyarete gider.

“Gılı felaketzedelerin odasına dalınca bütün neşesi kayboldu. ... Gılı kalbinin sesini dinleyip tuvalete koşturdu. En içten gözyaşlarıyla ağlayıp kendi kendine teselli yarattı. ... tekrar odaya döndü.” (Kaçan, S.90)

Salih ziyarete romanda adı verilmeyen ve ‘Salih’in Çetesi’ diye geçen yeni arkadaşlarıyla gider ve gördüğü manzara karşısında şok olur. Salih yine duygusallığını gizleme amacındadır, ağladığını pek belli etmemek için tuvalete koşar. Döndüğünde bunu arkadaşlarına belli etmek istememiştir.

Görüldüğü üzere “Ağır Roman” kahramanı Salih'in arkadaşlarıyla ilişkileri hep olumlu yöndedir. O pek belli etmek istemese de her zaman onların yanında ve her türlü yardıma hazır bulunmaktadır. Fakat Feridun Zaimoğlu'nun “Döküntü” romanındaki arkadaş ilişkilerine baktığımızda bunun çok farklı boyutlarda olduğunu görürüz.

Roman kahramanı Ertan arkadaşlarıyla yakın ilişki içindedir. Onlarla bir araya geldiğinde ya bir olay olur, ya uyuşturucu kullanırlar, ya da hayat kadınlarıyla eğlenmek gibi olumsuz olaylar gerçekleştirirler.

“Ben, Kemal, İbrahim, Mustafa, Farouk, daha önce hayatta olan, ve birkaç kişi daha, birlikte yaklaşık on kişiydik. ... Eros'a girdik ... Eros'ta hayat kadınlarını tavlama çalıştık ... bağırma başladı ... biz orada sinir etmeye devam ve aynı zamanda dükkanda bazı eşyaları hurdaya çevirdik.” (Zaimoğlu, S. 19, 20)

Ertan ve arkadaşları Eros adlı mekana boy göstermek için gitmekte ve orada bulunan kişileri rahatsız etmektedirler. Bunun sonucu da kavga çıkar.

Yine bir başka gün Ertan ve arkadaşları mekanın işletmecisinden tehdit alırlar ve bu onların kulağına gelir. Bunun üzerine yine toplanıp mekana giderler.

“Biz beşimiz oraya Farouk, Mustafa, Kemal, İbrahim ve ben , doğal olarak yine silahlı ... Biz oraya gittik, onu vurmak için, illa öldürmek için değil ...” (Zaimoğlu, S. 23)

Ongun ve arkadaşları Zlatko adındaki Yugoslav işletmeciye bir uyarı yapmak ve haddini bildirmek için Eros'a adım atarlar, fakat işletmecinin işi bilmemezliğe vurması sonucu hiçbir olay çıkmaz.

Romanda Ertan'ın babasından bahsedilmemesine rağmen, birkaç yerde konu

edilmektedir. Babanın bir lokantası vardır ve buraya Satılmış adında bir aşçı tutmuştur. Bir süre sonra baba burasını Satılmış'a parayı sonra ödemek şartıyla devreder. Ama o bu parayı ödemeyerek, bunu inkar eder ve devreye Ertan girerek olayı çözmek ister.

“...Kemal, İbrahim ve Mustafa'ya haber verdim ve dedim ki : ‘Çocuklar, biri var onun dizine bir mermi atmak zorundayız ya da parmağını kesmek ... ne olursa olsun oraya gitmek zorundayız ... Arabaya atladık ve Neumünster'e gittik.’” (Zaimoğlu, S. 95)

Ongun görüldüğü üzere bu olayda da arkadaş çetesini toplayarak olayı çözmek için babasının eski mekanına gider ve aşçıyı dışarıya çağırarak borcunu ödemesini ister.

Ertan arkadaşlarıyla düzenlediği kavga olaylarının yanı sıra bir de onlarla birlikte aldığı uyuşturucular da vardır. Fakat bu uyuşturucu arkadaşları Faruk, Mustafa, Kemal ve İbrahim arkadaşlarının dışındaki bazı arkadaşlarıdır.

“ ... bir aydan beri bağımlıyım... Bırakırsın dedim. Oğlum Almanya'da yalnızım ailem Türkiye'de, cebimde yetmiş Mark var ... Fatih bana para verdi ve işlerimizi devam ettirdik. O zaman ben de onda içtim. Düşündüm ki, Eroin'in nasıl bir şey olduğunu öğrenmek zorundayım ...” (Zaimoğlu, S. 49)

Böylece Ongun arkadaşı Fatih'in yanında bulunduğu sürece Eroin'e başlar ve kullandığı uyuşturucu maddelerin yanına bir tanesini daha eklemiştir.

Ertan ailesiyle beraber Türkiye'ye gelmek üzere uçağa biner. Orada arkadaşı Haydar'ı görür, telefon numarasını alır ve onu daha sonra Gaziantep'e ziyarete gider. Bu ziyaretin arkasında aslında uyuşturucuya ihtiyacı olması yatar.

“ Biz dışarıya çıkıyoruz, hemen bir satıcıya . Mala ihtiyacımız var, ve paramız da var.” (Zaimoğlu, S. 49)

Ertan ve Haydar uyuşturucuyu aldıktan sonra Haydar'ın ailesine ait olan boş bir eve gider ve bunu içerler.

“ Eve girdik ve mal o kadar sertti ki hemen aldık ...” (Zaimoğlu, S. 59- 60)

Zaimoğlu romanda Ertan'ın bir arkadaşından daha bahseder. Bu arkadaşın adı Turan'dır ve Ertan'la bir grupta tanışmıştır. Bu arkadaşlık daha sonra uyuşturucu arkadaşlığına dönüşür.

“ Biz sık sık bende beraberdik ve kendimize ya Eroin iğnelerdik ya da Kokain çekerdik, ...” (Zaimoğlu, S. 62)

Şimdiye kadar yapılan tüm incelemelerde görüldüğü üzere Ertan ve arkadaşları ile olan ilişkileri ya kavga dostluğuna ya da uyuşturucu dostluğuna dayanmaktadır. “Ağır Roman” kahramanı Salih’in aksine Ertan’ın gençlik dönemi sıkı dostluklarından bahsedilmez.

“Ağır Roman”da konu edilen dostluklar uzun dönemde yaşanırken, “Döküntü” romanında kısa dönemler halinde verilmektedir.

5.3 GÜVENLİK GÜÇLERİ

Gerek “Ağır Roman”da gerekse “Döküntü” romanında güvenlik güçleri asayişi sağlamak ve toplumu düzene sokmakla yükümlüdür. Fakat zaman zaman bu konuda başarısız olurlar ve yeri geldiğinde de sivil halka tepki göstermektedirler. Tüm bu sayılanların yanında bir de sivil halkın ve roman kahramanlarının polise karşı tepkileri de vurgulanır.

“ Birden, polis, polis, biz hepimiz dışarı, aynasızlar orada duruyor ve bize bakıyor.” (Zaimoğlu, S. 59)

“Döküntü” romanında güvenlik güçleri bazı kişilerden korkar ve hareket etmekte tereddüt ederler, hatta hiç hareket etmezler.

“ ... biz direk bir polis arabasının önünden yürüdük ... Ama ne biliyor musun, onlar sanki bizi görmemiş gibi davrandılar, ve ben bunu niçin yaptıklarını biliyorum: Korkuyorlardı, gerçekten korkuyorlardı! Ayda aldıkları iki beş ya da onun gibi bir şey yüzünden öldürülmek istemiyorlardı ... Onlar bunu farklı yapıyorlar, seni başka bir şey yaparken yakalıyorlar...”(Zaimoğlu, S. 21,22)

Burada polislerin davranışlarının yanı sıra birde görevinin gerekliliklerini yerine getirmemesinden bahsedilir, ve kahramanlar aracılığı ile polise karşı olan düşünce ve tutumları konu edilir.

“ Ve ondan sonra polis, adamım, polis; otobüslerle ilerlediler. İlk polisler vardılar, bizden çenelerine bir şeyler aldılar ... kaçtılar, bir aynasız bağıyor: Yardım yardım! ...caddeyi kapattılar, her yerde aynasız, mavi ışık, köpeklerle geliyorlar, takım gibi.” (Zaimoğlu, S. 45)

Zaimoğlu asayişi, düzeni sağlamak adına güvenlik güçlerinin gerçekleştirdiği bir operasyonu okura yansıtır. Bazen polis görevini gerçekleştirmediği için eleştirilirken,

bazen de onların görevlerini tam anlamıyla gerçekleştirdiklerini görmekteyiz.

Günün birinde berber Ali'nin dükkanı soyulur ve o bunun üzerine polise gider.

“ Ali ‘Komiser bey dükkanımı soymuşlar, ne olur yardım edin.’ Diye yalvarınca, komiser umursamaz bir ses tonuyla Ali’ye ‘Olur böyle şeyler, hadi işine git biz gerekeni yaparız, dedi.’”
(Kaçan, S.45)

“Ağır Roman”daki güvenlik güçlerinden bahsedilirken üstlerine düşen görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmediği ifade edilir.

“ Zarbolar, karı- kocayı Kolera’da biraz dolaştırıp barıştırmaya çalıştılar. Ali sertlik yapınca komiser ‘Senin o bıyıkların yolarım ayı ... Adam ol, yoksa kırarım kemiklerini.’”
(Kaçan, S.70)

Polisler iki kişiyi barıştırmayı isterken, Ali ve komiser arasında geçen konuşmada olumlu davranışları ile yansıtılan polis birden olumsuz olup bireylere tehditlerde bulunur.

“Döküntü” romanında ise polislerin tehdit savurması “Ağır Roman”daki kadar ağır değil.

“ Seni yakalayacağız.” (Zaimoğlu, S. 18)

Bu sözler polis tarafından Ertan’a söylenerek uyarı niteliği taşımaktadır.

“Ağır Roman” ve “Döküntü romanlarına baktığımızda ve ana karakterler karşılaştırıldığında Ertan’ın güvenlik güçleri ile daha fazla sorun yaşadığını görmekteyiz. Bu da Ongun’un roman içindeki hareketliliğinden kaynaklanmaktadır. O roman boyunca çeşitli olaylara karışmakta ve bunun sonucu olarak da güvenlik güçleri ile oldukça fazla sorunlar yaşamaktadır.

“ Bir gün sabah kapı çalıyor, açıyorum, Wolff duruyor ... , elinde tutuklama kararı ile. Bana gülümsüyor ve diyor: ‘ Bak sana bir şeyim var.’ ve tutuklama kararını gözümün önünde sallıyor.” (Zaimoğlu, S. 78)

Ongun uyuşturucu ticareti yaptığı için polisle karşı karşıya, ve çaresiz olarak onlarla polis merkezine kadar gitmek zorunda kalır. Ertan evinin aranmasından kurtulur ama merkezde başka şeylerle karşılaşır. Üç hafta gözetim altında hapiste kalır ve bu süre içinde polislerle bir anlaşmaya varmak ister.

“ ... Wolff gelir ve der: ‘Dinle bir, senin için iyi birkaç söz söyleyebilirim, eğer bana birkaç bir şey anlatarsan.’ ... Dinle dedim sen benim için hiç bir şey yapamazsınız ... ama bana

para verebilirsin, böylece iş yaparız.” (Zaimoğlu, S. 79)

Merkezdeki polis görevlisi Ertan’a ona bilgi vermesi için bir teklif yapar. Bunun üzerine Ongun’un tepkisi ve isteği okura aktarılır. Ve böylece polis Ertan’a bilgi karşılığında para teklif eder.

“Ağır Roman”da ise polislerin sivil halktan para almaları gizli de olsa bir yerde dile getirilmiştir.

“Zarbolar, ... en dandik olaylarda Ali’yi karakola çekiyorlardı. Ali küçük jestler yaparak karakolu besliyordu ...” (Kaçan, S.132)

“Döküntü” romanında güvenlik güçlerinin yabancılara karşı olan önyargıları ve onlara karşı olan tutumlarını görebilmekteyiz.

“ ... iki kanak için on bir araba, yirmi iki adam, bu normal değil. Dedim: ‘ Hey, terörist falan mı arıyorsunuz? ... neden bu kadar çok kişiyle geliyorsunuz? Evet sakın ol bakalım ve çeneni kapa!’ (Zaimoğlu, S. 103)

Polis Ertan ve arkadaşını sorgulamak, arama yapmak için aldığı tedbirleri görerek, güvenlik güçlerinin yabancılara karşı aldığı tavrı ve konuşma tarzını açıkça görebilmekteyiz. Burada polis çalıntı bir CD player aramakta ve şahitler olduğu için harekete geçip onları tutuklamaktadır.

Bir başka arama emrinde ise Ertan’ın evinde uyuşturucu bulunur ve bunun üzerine tutuklanarak götürülür.

“ Hey, buraya gel bir, ve şu şeye bir bak, burada ne varmış. ... Bana dönüyor ve soruyor: Bu ne? ... Kaç kilo bu, bir kilo? Yarım kilo, dedim. ... Neyse, beni yine de merkeze alıyorlar.” (Zaimoğlu, S. 149)

Burada polis Ertan’a evinde bulunan Eroin’in ne kadar ağırlıkta olduğunu sorar ve Ertan’dan cevap aldıktan sonra ise onu yanında götürürler. Ertan’ın yaşantısında uyuşturucu önemli rol oynamaktadır. Bu konu okura rahat bir anlatımla sunulur.

Tüm bu bahsedilenlerin yanında bir de güvenlik güçlerinin karakterlere uyguladığı şiddet de söz konusudur. Polisin uyguladığı şiddet bazen tam olarak karakterlere uygulanmasa da her iki romanda buna değinilir.

“ Ve Arap: Kalbim kalbim! Sana şimdi kalbi gösterecez, ...! Ondan sonra sadece duydum: bumm bumm bumm, buff buff, yumruklar duydum, ve bumm, sanki birini duvara vurur gibi,

... Onu orada acayip dövdüler. ... ve sonunda birkaç kez daha vurdular. ... He , hala ağrılarını var mı, ..? Hala kalbinle ilgili bir şey var mı, ...?” (Zaimoğlu, S. 105)

Eserde, polisin takındığı tavır yabancı uyruklu olan kahramanlara karşı daha katı bir şekilde verilmektedir. Burada işkence gören, dövülen yarım kilo uyuşturucu ile yakalanan bir Arap'tır. O polisler tarafından bayılılına kadar dövülmektedir. Ve güvenlik güçlerinin onunla dalga geçmeleri, onu alaya almaları da ele alınmış. Ertan tüm bunları yan hücreden duymakta ve bunun sonrasında bir yorum yapmaktadır.

“ ... insan hakkı da neymiş ya da bütün gün konuştukları şey, adamım, işler böyle yürür, böyle yürür Almanya'da, Almanya bir polis merkezidir başka bir şey değil...” (Zaimoğlu, S. 105,106)

“Ağır Roman”da ise işkence ve uygulanan şiddetin yanında bir de nezarethanelerin durumlarından bahsedilmektedir.

“Zarbolar, ... Ali'yi yaka paça silkeleyerek farelerin cirit attığı bodruma indirdiler.” ... “Rutubetin kız kardeşinin bile nefes alamayacağı bodrumda zarbolar Ali'yi sevmeye başlamışlardı!” (Kaçan, S.133)

Nezarethaneler hem rutubetli hem de kemirgenlerle doludur. Burada 'zarbo' ile kastedilen güvenlik güçleridir. Onlar Ali üzerinde şiddet uygulamaya başlamışlardır, romandaki deyimleriyle 'sevmeye başlamışlardı'.

“Kalın halatlarla elleri ayakları bağlanan Ali, sırtına yağlı kırbacı yedikçe nezarethanelerin sıvalarını bağırarak döküyordu. Yaptıkları işten sonsuz derecede keyif alan zarbolar ... daha bir şevkle ve kahaahalar çıkararak sağlam bedene indirdiler.” ... “Cereyanlar, şişeler, duvara asmalarla sonuca ulaşamayan zarbolar, Ali'yi hücreye kapatıp açlık cezasına başvurdular.” (Kaçan, S.133)

“Ağır Roman”ın bu bölümünde ise işkence şekli, çektirilen acı ve güvenlik güçlerinin bu işlemini gerçekleştirirken duydukları zevki okura açıkça aktarılmaktadır. Polis tarafından uygulanan bir başka işkence şekli ise açlıktır, tutukluyu aç bırakarak ifadesini gerçekçi bir şekilde alabilmek için uygulanır. Tüm uygulanan işkence yöntemlerinden sonra Ali ruh sağlığını kaybeder ve Metin Kaçan'ın söylemiyle “Kafası tırlattırılmış durumda dışarıya bırakılan Ali” (Kaçan,S.133) serbest bırakılmıştır. Fakat Ali eski mahallesine gitmiş ve ondan sonra kayıplara karışıp bir daha eşinin yanına dönmemiştir.

İşkence konularından sonra anlaşılacağı üzere güvenlik güçleri her iki romanda da tutuklulara katı davranmaktadır.

Gerek Zaimoğlu gerekse Kaçan eserlerindeki işkence olaylarını okuru etkileyecek biçimde aktarmışlardır. Okur romanlarda uygulanan işkence yöntemleri sonucu kişilerin duygu ve davranışlarını açıkça görüyor. Her iki eserdeki şiddet unsurunu karşılaştırdığımızda Zaimoğlu'nun "Döküntü" romanındaki ayrıntıyı Kaçan'ın eserinde görmemekteyiz.

"... polisler içerisini basıyor. İmbiss'de bulunan, babayı yere atıyorlar, astımı vardı ve doğru düzgün nefes alamıyordu, yerde yatıyor, ve düşme sırasında kafasını bir yere çarpıyor, orada yatıyor nefes alamıyor ve bağıyor: Bir doktora ihtiyacım var." ... "Eğer bir almanı tutuklasalar ve o dese: ' Bir doktora ihtiyacım var, ... benim bir şeyim var. ...., o zaman hemen: Neyiniz var ki? O zaman yasalar araya girer." (Zaimoğlu, S. 56)

"Döküntü" romanında güvenlik güçleri bir baskın sırasında Ertan'ın arkadaşı olan Atilla'nın babasını yere savurur ve yardım çağrılarına karşın hiçbir tepki vermezler. Yerde acılar içinde yatmasına göz yumarlar.Ertan'ın okura aktarılan sitemli sözleri güvenlik güçlerinin yabancılara karşı uyguladıkları ayrımcılığı ve özellikle onların haklarının ihlalini ve hayatlarının değersiz görülmesi olarak verilir.

" Ulan leş gibi herif, daha arabanın içini yeni yıkatmıştım. ... heveslenme ulan arabaya koymayacağız, daha savcılık, bilirkişi durumları var, zaten o zamana kadar tahtalı köye uçar." (Kaçan, S.122)

Bu sözler "Ağır Roman"daki güvenlik güçleri tarafından yaralı bir insan hakkında söylenmekte ve hayatının nasıl sona ereceği hakkında varsayımlarda bulunmaktadır.

"Taner'in leşi köpek ölüsü gibi bir kenara sürüklenip ... duvar dibine iteklendi." (Kaçan, S.123)

Taner ise Kolera mahallesinde seri cinayetler işleyen bir katildir. Yaralı bir şekilde tutuklandıktan sonra karakolda ölür ve cesedi bir köşeye atılır.

"Döküntü" romanında güvenlik güçleri olumsuz, kötü davranışlarını sadece yabancı milletlerden gelen kişilere uygularken, "Ağır Roman" romanında böyle bir ayırım söz konusu değildir. Polis burada herkese karşı olumsuz davranışlarda bulunur. Çoğu kez gerçekleşen bir olayda çevrede bulunan herkesi toplayıp merkeze götürür.

Bu davranışlarında belki kendilerine göre haklıdırlar fakat merkeze götürülen çoğu insan için bu hiç de kolay bir şey değildir. Güvenlik güçlerinin düşüncesizce yaptıkları bu davranış belki de götürülen insanların geleceklerini olumsuz etkileyecektir.

“Zarbolar öğretmenleri için ağlayan çocukları copleyarak dağıtıp Kolerallılara gövde gösterisinde bulundu. ... velilerden birkaçını tutuklayıp karakola çektiler ...” (Kaçan, S.93)

“ ... zarbolar her zamanki gibi masum insanları ekip otosunun içine doldurup karakola gazladılar.” (Kaçan, S.122,123)

Her iki olayda da polisler masum insanları merkeze götürüp amirlerinin gözüne girmeyi amaçlamaktadırlar.

“Zarbolar, ... velilerden birkaçını tutuklayıp karakola çektiler- tutukladıkları velileri amirlerine gösterip suçlu zanlısı diyerek iki puan alacaktı kerizler.” (Kaçan, S.93)

Okura, argo kelimelerin yanı sıra, polisin bu konudaki tutumu da aktarılır.

5.4 HIRSIZLIK VE GASP

Ele aldığımız eserlerde hırsızlık ve gasp konuları gerek roman kahramanlarının gerekse çevredeki karakterlerin gerçekleştirdikleri birer olumsuzluk örneği olarak okura yansıtılır.

“Döküntü” romanında Ertan Ongun ve arkadaşlarının sık sık çevrelerindeki bazı yerlerde hırsızlık yaptıkları belirtilir. Bunların birisi romanda ismi verilmeyen bir arkadaşı ile bir oyun salonu baskını ve bu baskın sonucu gerçekleştirilen soygundur.

“ Parayı ver dedim, ve moruk param yok deyip konuşup durdu, ve ben moruk parayı çıkar! Moruğu aldım ve köşeye attım ... ondan sonra bir yerden para aldı ve cüzdan gibi bir şeyin içine koydu. Her şey tamam diye düşündüm, bir sürü kağıt para, parayı alıp dışarı kaçıyorum.” (Zaimoğlu, S. 68)

Ongun bu soygunu gerçekleştirirken uyuşturucunun etkisinde ve tam olarak ne yaptığının farkında değildir. Oyun salonunda bir bayandan para ister ve kadının parayı vermek istememesi sonucu da ona uyguladığı şiddet görülmektedir. Soyguna arkadaşı ile gitmiştir ama olay esnasında arkadaşından bahsedilmez.

Ongun’un arkadaşlarıyla gerçekleştirdiği başka bir soygun olayı da “Biftek Evi” (Steakhouse) soygunudur. Olayın tüm detaylarını Ertan planlar.

“ Biz caddeden karşıya koşuyoruz ve bir ön odanın içine giriyoruz ... ben silahla merdivenleri yukarı çıkıyorum, ve birden hazırlıklı değildim, işletmeci aşağıya iniyordu ... Dedim ki, moruk yukarı çık ve parayı çık. Bize bakar ve der : Hey adamım sakın olun! Moruk dedim yukarı ve parayı çık ... O zaman fark etti iş ciddi. Yukarı çıktık, orada büyük bir kasa vardı ... İşletmeci birinci katı açtı: bir çuval para, şöyle iki bin Mark. Dedim ki: Bu da ne?

Günlük kazanç, dedi. Ben haftalık kazancı istiyorum aç!” (Zaimoğlu, S. 85,86)

Ertan bu soygunda ön planda yer alır ve yaptıklarıyla arkadaşlarını gölgede bırakır. Eserde Ongun’un soygun sırasında yaşadıkları ve gerçekleştirdikleri aktarılmaktadır. Yaptığı bu soygunla işletmenin günlük kazancını alır. Haftalık kazancın bulunduğu kasanın anahtarı işletmecide bulunmadığı için bunu veremez ve bu yüzden de Ongun’un baskısına maruz kalır.

“ Şimdi de üçüncü katı aç!, dedim. Ve o: Hayır anahtarım yok. Moruk dedim aç yoksa seni vururum. ... Silahın namlusunu çektim ve ağzına dayadım ... O başladı terlemeye, kızarmaya ...” (Zaimoğlu, S.86)

Ongun’un burada işletmeciyi öldürmeye niyeti yoktur ama tehdit savurarak ondan kasayı açmasını istemektedir. Fakat daha sonra adamın gerçeği söylediğine inanır ve onu öldürmekten vazgeçmiş gibi yapar. Olay yerinden uzaklaşırken de bir anlaşma yapar ve onu bağlayarak yarım saat sonra polisi aramasını ister.

Ongun’un gerçekleştirdiği büyük olayların yanında bir de küçük çapta olan dükkan soygunları da bulunmaktadır. Bunlardan biri arkadaşı Erkan ile gerçekleştirdiği cep telefonu hırsızlığıdır.

“ Biz oraya gittik, sabahleyin iki ya da üçtü, bilmiyorum. Ben otobüsten imdat çekicini aldım ve başladım cama vurmaya. ... tüm cam parçalanır. Ben Erkan’a: Hadi atla!, diyorum. ... Erkan o şeyi yakaladı ve bana verdi.” (Zaimoğlu, S.40, 41)

Bu mağaza hırsızlığı Ertan’ın arkadaşlarından olan Kaya ve Günter tarafından üstlenilir. Amaçları cep telefonunu satmak ve onun parasıyla uyuşturucu mal almaktır.

Bir başka olay ise küçük dükkanın birindeki Ongun’un kendisinin gerçekleştirdiği sigara hırsızlığıdır.

“ Ben içeri, iki paket Prince aldım ve çıkmak istiyorum. Ve birden bir mağaza dedektifi üzerime yürüdü ve kelepçeleri çıkardı ...” (Zaimoğlu, S.90)

Ertan bu hırsızlığı yaparken parası yoktur ve bu yola başvurur. Fakat bunu yaparken de yakalanır.

Ongun hemen hemen tüm hırsızlıklarda güvenlik güçleri ve yargı tarafından cezalandırılır.

“Ağır Roman”da ise hırsızlık roman kahramanı Salih tarafından pek işlenmez. Hırsızlığı yapan genellikle mahalle sakinleri ya da çevredeki kişilerdir.Ertan ile

karşılaştırıldığında Salih bu şekildeki olaylara karışmamaktadır. Ama bu Salih'in hiç hırsızlık yapmadığını ifade etmez.

“ ... Gılı, yoldan hızla geçmekte olan bir arabanın çitasını usta bir tırnak darbesiyle uçurdu.” (Kaçan, S.12)

Salih burada hareket halindeki bir arabanın parçasını çalar ve tamirhane sahibi Hamit'in önüne atar.

Gerçekleştirilen bir başka hırsızlık ise şöyledir:

“ Fil Hamit sokağın başında nöbet tutarken, Gılı, Adam Mickiewicz'in tutya heykelinin ayağını kesmekteydi.” (Kaçan, S.73)

Görüldüğü üzere olay Salih ve Fil Hamit, ustası, tarafından yapılır ve çalınan nesne ise bir heykelin ayağıdır. Tutya olarak adlandırılan bir madenden yapılmış olan heykel, bu madenin Kolerada bulunmaması sebebiyle Salih ve Hamit'i bu yola mecbur etmiştir. Bu nedenle Hamit tamir sürecinde bulunan ve bu maden nedeniyle tamamlanamayan bir arabanın tamirini sonuçlandırmaktadır. Burada Salih bir araba tamiri için gerekli olan bir maden çalmaktadır.

Salih tarafından yapılan hırsızlıklar bunlarken bir de mahallede olan hırsızlıklar vardır.

“ ... Gılı Salih de berber dükkanını açık unutarak, babasının peşinden koştu ... Ali dükkana girince Salih kaskatı kesildi. ... Salih olduğu yere heykel gibi düştü. Kavgadan dönmenin telaşıyla dükkanın soyulduğunu anlayamayan Ali, raftaki tıraş makinelerini göremeyince Salih'in bayılmasına anlam verdi.” (Kaçan, S.42- 44)

Berber Ali bir gün kavgaya karıştığında dükkandan ayrılır, Salih de peşinden gider, berber dükkanını açık unuttur, geri geldiğinde de onu yağmalanmış bir şekilde görünce şok olur ve babasına bunu nasıl anlatacağını düşünmeye başlar. Salih'in babası karşısındaki hal ve davranışları okura açıkça anlatılır. Dükkan adı verilmeyen kişi veya kişiler tarafından soyulmuştur.

“ Berber Ali'nin karısı İmine'nin camdan sarkıtığı halı, sokak lambasının ışığında parlamaktaydı ... halının şaklayarak yerde patlaması ... Ali'yi anında yatağından zıplattı. Cama çıkıp aşağıdan gelen gürültünün ne olduğuna baktığında, halıyı kucaklayıp götürmeye çalışan şoparları gördü.” (Kaçan, S.19,20)

Bu kez olayı gerçekleştirenler bellidir. Çalınmak üzere olan bir halıdır. Fakat çalınmadan Ali tarafından fark edilir ve hemen müdahalede bulunur.

Roman kahramanları Salih ve Ertan yaptıkları hırsızlıkların yanında bir de gasp olayına karışırlar.

“ Ben ve İbrahim saklandığımız yerde bekledik, Mustafa altı kapılı bit pazarı sahibi Raschid’den o zamanlar haraç karşılığı aldığımız Merso’yu getirdi.” (Zaimoğlu, S.22)

Ertan’ın söylediği bu sözlerde görüldüğü üzere, o çevresinden para karşılığı değerli şeyler almaktadır. Bir başka durumda ise Ongun ve arkadaşları para toplamaktadırlar.

“ O sürede, biz beş gaspçı, bit pazarından haraç topladık, iyi yedik ve içtik ...” (Zaimoğlu, S.71)

Ongun gasp olaylarına genellikle arkadaşlarıyla beraber katılmaktadır, fakat tek başına gerçekleştirdiği olaylar da bulunmaktadır.

“ O arabaya bindi, ben bıçak çektim. Arabanın kağıtlarını istiyorum, dedim, hemen. Yok, dedi. ... ama kağıtları bana hemen vermezsen o zaman bıçak bacağına içinde olur, bunu düşünebilirsin.” (Zaimoğlu, S.109)

Arkadaşı verdiği parayı geri alamayınca Ertan’a başvurur ve ondan bu parayı geri almasını ister. Ongun’un yaptığı anlaşma sonucu aldığı paranın yarısı onda kalacaktır. Ertan parayı adamdan ilk önce ister ama adamın parayı vermekten kaçması üzerine yukarıdaki örnekte görüldüğü üzere onu arabasına bindirir ve bu sefer de baskı yoluyla arabanın evraklarını ister, bir süre sonra da onları bu yolla alır. Daha sonra ise evraklar yardımıyla borcu olan parayı alır.

Tüm bunlar “Döküntü” romanındaki gasp olaylarına örnek teşkil eder, Ongun ve arkadaşlarının gerçekleştirdikleri bu örneklerle okura aktarılır.

“Ağır Roman”da ki gasp olaylarına bakıldığında, bunların Salih’den çok mahalledeki kabadayı ve mahalledeki çocuklar tarafından gerçekleştirilmektedir. Salih’in içinde bulunduğu bir olay ise şöyledir:

“Gili Gili Salih, en sevdiği üç arkadaşını yanına alıp reisin kumarhanesine baskın düzenledi. Gili’nin namını duyan reis bir mikropluk yapmadan, Gili’nin istediği parayı verdi.” (Kaçan, S.85)

Salih arkadaşlarıyla beraber mahallenin kabadayısı reisin yanına giderek ondan para almaktadırlar.

Romandaki başka bir gasp olayı ise reis tarafından gerçekleştirilir.

“ ... Kolera'nın yer altı dünyasını ele geçiren yengeç heriflerin reisi, kumarhanelerden ... aldığı haraçla yetinmeyip mahalledeki esnafra da gözdağı vermeye başladı ...” (Kaçan, S.37, 38)

Buradaki gasp mağdurları mahalle esnafı, mağdur eden ise mahalle kabadayısıdır.

Kolera mahallesinde gasp olayların açıkça gerçekleştiğini eserde görebiliriz.

“ ... akşam gaspa çıkacak şoparlar, bıçaklayacakları adamların rahat ölmeleri için dillerinin ucunu tükürükleyerek bıçaklarının oluklarını temizliyorlardı.” (Kaçan, S.13)

Her iki roman içerisinde de gasp ve hırsızlık olayları bulunmaktadır. Fakat olayları gerçekleştirenlere bakıldığında “Döküntü” romanında Ertan'ın yaptıklarının çoğunlukta olduğu ve Salih'in gerçekleştirdiklerinin ise çok az olduğunu görmekteyiz. Ancak, o olaylara dolaylı yollarla karışmaktadır. “Döküntü” romanında olayları genellikle Ertan “Ağır Roman”da ise bunları çevredeki karakterler gerçekleştirir.

5.5 KAHRAMAN – KADIN İLİŞKLİSİ

Her iki eserde de kahraman- kadın ilişkisine yer verilmekte, özellikle sevgililere verilen değer farklı olarak sunulmaktadır. “Döküntü” eserinde Ertan birçok kadınla ilişkiye girer, “Ağır Roman”da ise Salih tek bir kadınla ilişki kurmaktadır. Bu tek kadın Tina'dır.

Ertan tek gecelik ilişkilerin peşindeyken, Salih hayatının aşkını bulur, ancak eserde aldatılma da vurgulanır.

“ Abi dikkat et, manita seni keleşe getiriyor. ... Fil yavşağı senin manitaya askıntının allahı olmuş.” (Kaçan, S.130)

Salih'in sevgilisi onu mahalleden tamirhane sahibi Hamit ile aldatmakta ve bu konu Salih'e mahalledeki kişiler tarafından aktarılmaktadır.

“Döküntü” de ise kadınların Ertan'ı aldatması söz konusu değildir. Çünkü karşı cins ilişkileri Ertan tarafından yönlendirilmektedir. Salih bir bayan tarafından aldatılırken, Ertan tek gecelik olan kız arkadaşını aldatmaktadır.

“ Psayko kız arkadaşını yanında getiriyor, ulan bi baktım yavruya üff, ... ama kız arkadaşım yanımda.” ... “ondan hoşlanıyorum ...” ...“ O, Anja ile ilişkimi bitirmesini istiyordu, benimle bir araya gelmek istiyordu.” (Zaimoğlu, S. 74- 76)

Burada da görüldüğü gibi Ertan kız arkadaşı Anja'yı Psayko'nun kız arkadaşı Claudia ile aldatmaktadır.

“Ağır Roman” kahramanı aslında kadınlara karşı çekingendir. Salih yeni yetişmekte olan bir delikanlıdır ve karşı cins ile ilişkilerin nasıl yürüdüğünün pek farkında değildir, bu konuda deneyimsizdir. Salih'in ilişkiler konusundaki belirleyici ağabeyi Reco'dur. Reco'nun amacı Salih'e bu şekilde deneyim kazandırmaktır.

“Reco, cebinden çıkardığı çıplak kadın resimlerini kardeşine gösterip ‘ Bak ulan, iyi bak da öğren bu mevzuları...’ ... ‘ ... bir gün manitan olursa tecrübesiz hanzolar gibi mitranın yanında putlaşmayasın,’ dedi.” (Kaçan, S.40)

Salih ise bu konularda çekingendir ve mahalledeki kızların ona bakışının da farkında değildir.

“ Salih, gördüğü resimden ve abisinin sözlerinden feci şekilde utanıp ve yutkunmaya başladı.” ... “ Kafasında çözemediği düşüncelerle bozuşan Gili kızların kendisine ilgi duyduğunun farkında bile değildi.” (Kaçan, S.40,41- 69)

“Ağır Roman”da eser kahramanı Salih'e kızlar ilgi duymaya başlar, aynı durum diğer eserde Ertan için de geçerlidir. Ertan, Salih'in yaşadığı tecrübesizlikleri yaşamaz, ancak o da kadınlar tarafından beğenilen biridir.

“ Yanımda bir moruk vardı, bana sulandı, benden hoşlandı mı ne, beni konuşmalarıyla doldurdu neymiş, ...” (Zaimoğlu, S. 61)

Ertan zamanının büyük bölümünü hayat kadınlarıyla geçirmekte ve çoğu zamanda onlarla ilişkiye girmektedir. Onların yanında arkadaşlarıyla birlikte uyuşturucu partileri yapmaktadırlar.

“ ... bütün gece hayat kadınlarıyla eğlendik ve koka çektik.” ... “... bütün zaman hayat kadınları ve onları pazarlayanlarla ve ne bileyim nasıl insanlarla geçti.” (Zaimoğlu, S. 53,54)

Eserde, Ertan'ın zamanını nasıl değerlendirdiği de bu şekilde vurgulanmaktadır. Kısaca “Kadınlar ve Uyuşturucu”.Ertan'ın hayat kadınları ile ilişkileri bazen taciz noktasına kadar gelmektedir.

“ Eros'da ilk önce hayat kadınlarını ayarttık, ... başladılar hayat kadınları bağırmasına ...” (Zaimoğlu, S. 19)

Burada Ertan ve arkadaşları bazı hayat kadınlarına sarkıntılık etmekte ve bunun üzerine

kadınların onlara gösterdikleri tepki okura aktarılmaktadır.

Salih'in ise hayatını hayat kadınları ile geçirme düşüncesi yoktur. Ama o arkadaşları tarafından, tecrübesizliğini üstünden atması için bir kez hayat kadınına götürülür.

“ Gılı'nın böyle bir tecrübesi yoktu.” ... “ Gılı sıcak etin çağrısına ve kokusuna mest olup hayat kadınının yanına ürkerek gitti.” (Kaçan, S.86)

“Ağır Roman” kahramanı Salih kadınlarla tecrübe kazandıktan sonra hayat kadını olan Tina ile ciddi bir ilişkiye girmeye karar verir. Çünkü Salih artık kadınlara ilgi duymaya başlamıştır.

“ Gılı, ömrü hayatında ilk defa bir kadınla göz göze gelmenin heyecanını yaşıyordu.” ... “ Tina ... Gılı'nın alnındaki yanıkları pansuman yaparken kalbinde tatlı bir sevgi tur atmaktaydı.” (Kaçan, S.83)

Salih bir yangın sonrasında Tina'nın evine getirilir ve burada onu ilk kez görüp ilgi duymaya başlar. Aynı ilginin bir benzerini de Tina ona duymaktadır. O andan itibaren Salih Tina'ya karşı bir sevgi hatta aşk beslemeye başlamaktadır. Artık Tina, Salih'in rüyalarına girerek onun zihnini meşgul eder duruma gelmiştir.

“ ... rüyanın hasosuna geçiş yaptı. Bu elbette Tina'ydı! Gılı'nın rüyasının süper starı!” (Kaçan, S.88)

Salih hemen her gece Tina'nın evine gitmekte ve geceyi orada geçirmektedir. Artık Salih onunla kendince ciddi bir ilişkiye girdiğini düşünür. Fakat Tina için bu böyle değildir.

“ Şimdi bana aşık olduğumu falan zannediyorsun ama gerçek böyle değil. Bu üç günlük bir şey.” (Kaçan, S.100)

Tina aslında bu söyledikleriyle Salih'e ona bağlanmaması için bir şeyler ima etmeye çalışmaktadır. Ona göre bu ilişki ciddi değildir. Daha sonra Salih'i Fil Hamit ile aldatmaktadır.

Ertan daha önce de belirtildiği gibi hayatında birçok kadının bulunduğu bir kişidir. O, Salih kadar sadık biri değildir. Ertan hapse girdiği sürede kadınlarla ilişki kuramamış ve ilişkiye girememiştir. Bunun üzerine o kendine hapiste iken bir kız arkadaş bulur. Aslında Ertan'ın böyle bir olayı gerçekleştirmedeki amacı cezası kesinleşmediği içi ceza indiriminden yararlanmaktır.

“ Ben yargıçların şunu demelerini bekliyorum: Oğlum, bu onunla arkadaş, efendi çocuk, aslında iyi biri.” ... “ O bana fena aşık oldu, fena.” (Zaimoğlu, S. 166)

Kendisine hapisane camından ayarladığı ve muhabbet etmeye başladığı kız ona yavaş yavaş aşık olmaya başlar ve haftada bir kez ziyaretine gelir.

“Döküntü” eserinin kahramanı Ertan, Brigitte adlı kızla bunları yaşarken artık cezası da kesinleşmiş ve iki yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Bunun üzerine kız arkadaşından uyuşturucu ister. O da bu isteği yerine getirmek istemeyince, Ertan ilişkiyi bitirir.

“ Eğer bana Hasch içeri sokmazsan, o zaman beni sevmiyorsun da, dedim. İşte böyle ayrıldık.” (Zaimoğlu, S. 167)

Ertan’ın yaşadığı bu ilişkinin süresi açıkça belirtilmemiştir ama okur bu ilişkinin uzun sürdüğünü konunun akışından ve ele alışından anlamaktadır.

Salih’in kadınlarla ilişkileri Ongun’a oranla daha düzenli durumdadır. Ertan’ın paraya ihtiyacı olduğu bir dönemde kadın pazarlaması için teklif gelir. Ama o bunu kabul edip etmeme konusunda kararsızlık yaşar.

“ Ertan, dinle, biz iş yapmak istiyoruz, ve bir pazarlayana ihtiyacımız yok ama bize dikkat edecek birine.” (Zaimoğlu, S. 113)

Bu teklifi iki kız yapmıştır ama Ertan ekonomik durumu çok kötü olmasına rağmen babasının bu konudaki öğüdünü hatırlar ve bu iş teklifini üzümlere de olsa red eder.

5.6 UYUŞTURUCU

Bu konu her iki romanda da sıkça karşımıza çıkmakta ve okura zaman zaman da etkileri yansıtılmaktadır. İki eserde de roman kahramanı uyuşturucu kullanır ve bunun yardımıyla da bir şeyleri gerçekleştirmek ister. Zaman zaman da uyuşturucu kahramanın çevresinden aldığı bir ödül olarak karşımıza çıkar.

“ Hey adamım, burada ilk önce herkese iki yüz Mark ve herkes iki gram mala sahip.” (Zaimoğlu, S. 59)

Burada bahsedilen konu “Döküntü” romanında gerçekleşip, Ertan ve arkadaşlarının yapmış olduğu bir hırsızlık sonrası ödülleri paylaşımını dile getirmektedir.

Salih uyuşturucuya oje koklamak ile başlar, buna karşılık Ertan doğrudan Kokain’e

başlar.

Yukarıda bahsedilen konu Kokain'dir ve buradan da Ertan'ın bunu bir süreden beri kullanmakta olduğu anlaşılır. "Döküntü" romanında okura doğrudan uyuşturucuya nasıl başladığı aktarılmaz sadece çeşidinin giderek değiştiğinden bahsedilir.

Aslında "Ağır Roman" kahramanı için de aynı şey söz konusudur. Salih'in de uyuşturucuya ilk ne zaman ve nasıl başladığından bahsedilmez. Burada da sadece uyuşturucunun çeşit farklılığını ve etkilerini dile getirir.

"... duygularını yumşatmak için balkondaki kırık kiremitlerin arasına sakladığı ojesini çıkarıp defalarca soludu. Oje kokusu ruhuna yayıldıkça gövdesi hafifledi." ... " ... dükkana sürünerek girip havlu dolabının arkalarında sota bir yerde sakladığı ojeyi çıkarıp defalarca kendine gelmeye çalıştı." (Kaçan, S.19)

Salih bir gece yatağında uykuya dalamaz ve balkona çıkar orada gizlediği ojesini çıkararak kokusunu içine çeker. Salih kullandığı maddeyi gizlemekte ve ihtiyaç duyduğunda çıkarmaktadır.

"Ağır Roman"da bir kez konu edilen madde de tinerdir.

"Tilki Orhan, elindeki tinerli üstü�üden derin bir nefes alıp Salih'in yanına çöktü. ... tiner koklatarak acısını dindirmeye çalıştı. Az sonra... matiz kafalarla... bir arabanın içine girip..." (Kaçan, S.57,58)

Kahraman tamirhanede çalışırken arkadaşı Orhan ile kavga eder ve o Salih'e yardım etmek amacıyla tiner koklatmayı teklif eder. Bunun gerçekleşmesinden sonra da kendinden geçmiş kafalarla bir arabaya girerler.

Salih uyuşturucuya küçük maddelerle başlar. "Döküntü"de bu söz konusu değildir. Eserde kahraman doğrudan kokain'e ve Hasch'a başlar ve gerisi daha sonra Eroin ile gelir.

"Hey, bunun ne olduğunu bilmek zorundayım, bu Eroin, ve bu maddeyi iğne ile alırlar, bunu içersen, ne olacak ki? Ve ben bundan önce Hach içtim ve Koka çektim." (Kaçan, S.49)

Ertan kendi ağzından daha önce ne tür maddeler kullandığını okura iletir. Bunun yanında bir de ilk defa Eroin'e başlamasını da dile getirir. Bu maddeyle arkadaşlarının yanında yaşarken tanıştığını ve sigara gibi içmenin bir zararı olmayacağını düşünür. Bu maddenin tadını da merak eder ve ilk defa sigara gibi içer. Artık Ertan eroin içmeye başlamış ve onu

o kadar çok tüketmiştir ki bağımlı olmuştur. Bunu içmeye başlamak ister fakat her seferinde başka bir güne erteler ve bu şekilde alışkanlığa dönüşür.

“ Bugün içmiyorsun, ben diskodayım, kendimi acayip garip hissediyorum, hiçbir şeye konsantre olamıyorum, ne müziğe ne ışıklara ne de karılara, hiçbir şey yürümüyor.” ... “ ... üşüyorum, biliyor musun, gerçekten üşüyorum, saldırgan oluyorum, sadece şunu biliyordum, kendimi scheisse hissediyorum ...” (Zaimoğlu, S. 50)

“Döküntü” eserinde uyuşturucu kullanımının bireyler üzerinde bıraktığı etkiden ve bağımlılık belirtilerinden bahsedilir. Ogun bir süre sonra farkında olmadan bağımlı olmuştur. Bir gün maddeyi almamaya karar verir ama görür ki artık vücudu alışmıştır ve olumsuz tepkiler vermektedir, bunun üzerine bıraktığı yerden tekrar başlar.

Bir gün Türkiye’deki tatilden tedavi olmuş bir şekilde Almanya’ya geri döner ve bir arkadaşının yanında çalışmaya başlar. Arkadaşı bir lokanta işletir fakat bunun yanında da uyuşturucu pazarlar, Ertan ona yardımcı olur ve böylelikle tekrar uyuşturucuya başlamış olur.

“ Ben yine Türkiye’deyim, rehabilite oldum/ temizlendim ...” ... “ O Koka sattı, ve ben de onunla çalıştım. Ondan sonra tekrar, başladım, tekrar Koka çekmeye, aşağıya gelebilmek için, ondan sonra Eroin içtim ...” (Zaimoğlu, S. 52)

Eserde Ertan arkadaşlarının etkisiyle uyuşturucuya başladığını görmekteyiz, aynı durum Salih için de geçerlidir. O da uyuşturucu konusunda arkadaşlarının etkisindedir.

“ Tilki Orhan... Gılı’yi sota bir yere çekip ‘ İç ulan, bu meret vicdan bozukluğuna bile iyi gelir’, ... Gılı, ... çift kağıtlıyı sigara gibi içip bildiği bütün boyutların içine geçti.” (Kaçan, S.67)

“ Gılı, zamanı öldürmek, ayrıca beynini tüm kurmazlıklar için harekete geçirmek amacıyla ... iyi basılmış bir çift kağıtlıyı padişah gibi üfledi.” (Kaçan, S.117)

Salih arkadaşlarının verdiği sigara benzeri uyuşturucuyu kabul eder ve onu içer. Burada onu içtikten sonra Salih’in verdiği tepki de okura aktarılmakta ve devamı da gelmektedir.

“ Acı çektiği zamanları şekillendirip süpürgeyle süpürdü. Süpürgeden elbise yaptı. Süpürge kadınla sevişti. Süpürgeyi Reco’ya benzetip saatlerce ağladı.” (Kaçan, S.67)

Salih bahsedilen çift kağıtlı uyuşturucunun yanında farklı maddeler de kullanmaktadır. Bunlar hap ve Kokain’dir.

“ Gecenin bir yarısında haplanıp peygamberleşince sokağa damladı. Gılı’nin haplandığını

gören arkadaşları ‘Olacak şey değil, abimizi ilk defa ilaçlanırken görüyorum’, diye karşılıklı söyleştiler.” (Kaçan, S.91)

Yazar, bu şekilde kahramanın hapi kullanmasından bir kez bahsederken, Salih üzerindeki etkilerinden söz etmez. Salih’in aldığı Kokain maddesine ise birkaç kez değinir.

“... anında tesirini gösterecek, yeni bir arkadaş bulmuştu. Beyaz! Gıli’nin yeni arkadaşı temizdi ... Beyaz! ... sadık arkadaş.” ...“ ... beyaz tozun değerini, hayat sınırından zıplayışı fazlasıyla biliyordu. Gıli beyaz tozu içine iyicene çekip, göz bebeklerinin büyüteç gibi kullanıp Tina’yı gözünde büyütmeye başladı.” (Kaçan, S.130,131)

Salih’in yeni maddesi artık Kokain olur, yazar okura bu maddenin nasıl alındığını aktarır.

“ Küçük oda birden genişlemişti. Daha önce hiç fark etmediği nesnelere odayı kaplamıştı ... şekiller Gıli’nin etrafında dönmekteydi. Muhteşem saatler geçirdiği suratındaki ifadeden anlaşılıyordu ... boyut odalarının içinde gezindi.” (Kaçan, S.131)

Yine aktarılan olayda Salih uyuşturucudan keyif almasına rağmen kendisinde olumsuz etkiler bırakmaktadır.

Her iki eserde de karakterler üzerindeki uyuşturucu etkisi açık bir şekilde yansıtılmaktadır. Her iki karakter de uyuşturucu ile daha mantıklı düşündüklerini söyler ve bu sözlerin ardına sığınır. Zaman zaman da özellikle Salih kötü, olumsuz olayları unutmak için bunları tüketir.

“ Beyaz tozun gücüyle daha mantıklı düşünen Gıli, ...” (Kaçan, S.136)

“ ... hiçbir şeye konsantre olamıyorum ...” (Zaimoğlu, S. 50)

Salih uyuşturucuyu burnundan çekerken, Ertan da ilk başta bu yöntemi izlemesine rağmen daha sonra Eroin’i içmeye, kolundan enjekte etmeye başlar.

Ertan Türkiye’ye tatile gelirken, yanına da yapay uyuşturucular alır. Bunlar ona yetmez ve Gaziantep’e uçakta gördüğü bir arkadaşının yanına uyuşturucu bulmak için gider.

“ ... Eroin Almanya’da kahverengi, bu mal çok saftı, ... , çok beyazdı, güneydoğudan, ve bana gülmüseddi, bu scheiss mal ...” (Zaimoğlu, S. 59)

Zaimoğlu burada uyuşturucuyu Ertan’ın ağzından tarif eder ve aradaki farkı vurgular.

“ Sen bunu içemezsin, saf olduğu için, gitmez, folyo üzerinde yakılır, onu sadece enjekte edebilirsin ...” ... “ ... o bu sırada damarımı buldu, ben çok korkuyordum, ama bu malı istiyordum, zaten bağımlıyım, ... iğneyi içeri, ondan sonra o da gitti ben de ...” (Zaimoğlu,S.59- 60)

Yazar, açık bir şekilde okura Eroin uyuşturucusunun nasıl alındığını, nasıl enjekte edildiğini tüm gerçekliğiyle aktarır. Aynı zamanda Ertan’ın enjekte sırasında endişe ve korkularını da vurgular.

Tüm bu uyuşturucu kullanımının yanında Ertan’ın bir de bunları pazarlaması da vardır. O bu işe arkadaşları aracılığı ile başlar ve daha sonra iyi para getirdiğini düşünerek bunu kendi devam ettirmeye başlar.

“ Ben Bergstrasse’deki evde pazarladım. Her gün evde durmak zorundaydım çünkü müşteriler uğruyordu ...” ... “ ... içeri geldiler, bana parayı masanın üzerine bıraktılar, tartım ve verdim ...” ...“ Ondan sonra yüz gram o da kaymak gibi gitti.” (Zaimoğlu, S. 140,141-145)

Ertan’ın ev arkadaşı bir pazarlamacıdır. Daha sonra bu işleri Ongun’a bırakır ve o Bergstrasse’deki evinde işlere devam eder. Yürüttüğü işler yolunda gitmekte ve çok para getirmektedir. Ongun evde büyük miktar uyuşturucu ile yakalanmasından sonra hapse girer ve cezası kesinleştikten sonra orada da bu işi devam ettirmeye başlar.

“ ... arkadaş malı getirdi. Ondan sonra ben hapiste pazarlamaya başladım ...” (Zaimoğlu, S. 176)

“Döküntü” romanında pazarlama işine Ertan karışırken, “Ağır Roman”da bu işi Salih’in babası berber Ali gerçekleştirmektedir.

“ Şimdi namusu, şerefi bir kenara bırakarak havadan para kazanmanın o doyum olmaz şehvetini yaşayacaktı.” ... “ ...Ali’nin mekanına doluşup hayırlı olsun hesabı sırtarak mal taşımaya başladılar.” ... “ ... Ali ... sıradan işlerle uğraşmayacağından hap kırıp Eroin niyetine kerizlere satacaktı. Berber dükkanı bu iş için bulunmaz tezgahtı!” (Kaçan, S.97)

Her iki romanda da uyuşturucu konusu ağırlıklı olarak işlenmektedir. Kaçan ve Zaimoğlu uyuşturucuları ve onların insan vücudu üzerindeki etkilerinden bahsetmektedirler. Her iki eser kahramanı bağımlıdır ve bundan zaman içinde kurtulsalar da yine başlamaktadırlar, çünkü Salih ve Ertan ancak bu şekilde mantıklı düşünebildiklerine inanır ve tek çözüm olarak uyuşturucuyu görürler.

6. ESERLERİN DİL İNCELEMESİ

6.1 “DÖKÜNTÜ” (Abschaum) – FERİDUN ZAIMOĞLU

Zaimoğlu'nun eserinde sıfatlara çok fazla rastlanmaz. Eserde bu durum göz önüne alındığında yazar tarafında pek tasvirlerle yer verilmemektedir. Buna karşılık eserde kullanılan fiillerin sık kullanımı ile karşılaşmaktayız, bu da bize romandaki hareketliliği bildirir.

“Ben gündüz gözü orada duruyorum, scheissegal, herkes işten geliyor ben hırsızlık yapıyorum, scheissegal, alarmı duyuyorum ama ciddiye almıyorum, bende o korkuyu yaratmıyor, ben bunu duyuyorum ve düşünüyorum bu normal, sen bir soygun yaptın.” (Zaimoğlu, S. 68)

Burada da görüldüğü üzere Ertan birçok eylemi aynı anda gerçekleştiriyor, ayakta durması, soygun yapması, alarmı duyması, gerçek gibi algılamaması ve normal olduğunu düşünmesi gibi. Olaylar da kahramanın ağzından okura aktarılır.

Cümle yapılarına baktığımızda göze çarpan özelliklerden birisi de cümlelerin genellikle çok uzun olmasıdır.

“Ben elimi önüme tuttum, scheissegal, elimi parçalasın bari, ama vücuduma isabet etmemeli, elimde birkaç yeri çizdi, beni vurduğunu düşündüğü için ondan sonra ayağa kalktı arabasına binip kaçtı...” (Zaimoğlu, S. 55)

Cümlede fazla fiil bulunmakta ve kahramanın yaşadıkları anlatılmaktadır. Eserde kullanılan cümle zamanları karışık bir şekilde kullanılmıştır. Olaylar roman kahramanının ağzından okura aktarıldığı için çoğunlukla “di”li geçmiş zaman kullanılır.

“ Sen şu oyun salonundaki hırsızlığı yaptın, tescil erteleme cezası aldın ve prosedürü (Auflagen) yerine getirmedin.” (Zaimoğlu, S.78)

Kendi hesaplaşması, hırsızlık yaptın, ceza aldın ve söylenenleri tutmadın şeklinde verilmektedir.

“ Hey bekle, ben hemen geliyorum, ve kaçtım.” (Zaimoğlu, S. 89)

Burada iki farklı zaman aynı cümlede kullanılmakta, “bekle- hemen geliyorum ve kaçtım” gelecek, geçmiş ve geniş zaman. Bu durum olayların süratle değiştiğinin bir göstergesidir.

Eserde şimdiki zamanın hikayesi olan ifadelerde bulunmaktadır.

“ Bu fazla değildi, ama paraya ihtiyacım vardı, scheissegal, canım çalışmak istemiyordu.” (Zaimoğlu, S. 109)

Şimdiki ve geniş zaman özellikle roman kahramanı Ertan'ın ve diğer karakterlerin ağzından çıkan doğrudan anlatımlarda göze çarpar.

“ Na ja, ne düşündüklerini, ben biliyorum, kanakları biraz kızdırmak, biliyor musun.” (Zaimoğlu, S. 103)

“ Dedim: Moruk yukarı çıkmaya bak, parayı çık. Bize bakar ve: Hey adamım, sakın ol! der.” (Zaimoğlu, S. 85)

Ongun yine birini köşeye sıkıştırır, daha doğrusu bir işletmeye girer ve para gasp etmek ister. Bunun üzerine adamın tepkisi, “Sakın ol adamım!” şeklindedir. Burada sokak dili şeklindeki argo kullanımını görmekteyiz.

“ Ben bir arkadaşımın evdeyim, oturuyoruz ve kokamızı çekiyor ve eroinimizi içiyoruz, orada der ki o: Burada birkaç hap var. Soruyorum: Nasıl şeyler bunlar?” (Zaimoğlu, S. 67)

Eserde hem Ertan'ın hem de arkadaşının doğrudan konuşmaları yer almakta ve konu olarak da uyuşturucu hapları tartışmaktalar.

Gerek Ertan'ın sosyo- ekonomik konumu gerekse iletişim içinde bulunduğu çevre ve kişilerin sosyo- ekonomik durumları gereği konuşmaların büyük bir bölümünün sokakta geçmesinden dolayı yazar Feridun Zaimoğlu sokaklardaki insanlara uygun bir dil seçmiştir. Seçtiği bu dilde genellikle eylem bildiren kelimelerin çekim ekleri yoktur.

“ Ich hab mich ...” (“Ben kendimi...”) (Zaimoğlu, S. 9)

“ ... komm und zieh meine Jacke aus!” (“... geldim ve ceketimi çıkardım!”) (Zaimoğlu, S. 23)

“Nenn mir ein Grund zu leben, ...” (Yaşamak için bana bir neden söyle...) (Zaimoğlu, S. 27)

“... tus für mich,...” (... benim için yap ...”) (Zaimoğlu, S. 53)

“ Is auch egal, ich geb dir ...” (Fark etmez, ben sana veririm ...”) (Zaimoğlu, S. 53)

Eylemlerim çekim ekleri ile kastedilen bu alıntılardaki ‘habe’ yerine ‘hab’, ‘komme’ yerine ‘komm’, ‘ziehe’ yerine ‘zieh’, ‘gebe’ yerine ‘ geb’ ve ‘ist’ yerine ‘is’ kullanılması

şeklinde. Sokakta konuşulan, dilbilgisi kurallarının kullanılmadığı bir dildir.

Seçilen dilde çoğunlukla edatlar ismin 'artikel'leri ile içiçe geçmiş ve yabancı bir okurun anlayamayacağı şekilde yazıya aktarılmıştır, ve sözcükler tam yazılmak yerine kısaltmalar tercih edilmiştir.

“ ... mit Waffen inner Hand, ...” (“... elde tabancayla ...”) (Zaimoğlu, S. 21)

“Ne gute Idee eigentlich.” (“ Aslında iyi bir fikir.”) (Zaimoğlu, S. 77)

“ ... das Foto hing anner Wand, ...” (“ ... fotoğraf duvarda asılıydı, ...) (Zaimoğlu, S.125)

“ ... ne falsche Bewegung und fällt um wien schwerer Baum.” (“ ... yanlış bir hareket ve ağır bir ağaç gibi devrilirsin.”) (Zaimoğlu, S.132)

Kullanılan dilde dikkat çeken bir başka nokta ise bazı işaret ve iyelik zamirlerinin ismin –i halinde kullanılan kelimeye eklenmemiş olmasıdır. Genelde günlük konuşma dilini kullanan yazar, bunu bilinçli olarak yapmıştır. Eserde, konu edilenler ve ortam kullanılan dile paralellik göstermektedir. Bu sayede yazar, kahramanlarının dünyasını okura yansıtabilir.

“ Ich nehm langsam sein Schläger ...” (“ Yavaşça sopasını alıyorum...”) (Zaimoğlu, S. 110)

“ Ich hab nur auf sein Oberschenkel geschlagen, ...” (“ Ben sadece onun üst baldırına vurdum, ...”) (Zaimoğlu, S. 110)

“ Nenn mir ein Grund...” (“Bana bir neden söyle...”) (Zaimoğlu, S. 27)

Tüm bu kullanılan dilsel özellik ve farklılıklara bağlı olarak bir de sıkça olmasa da bazı devrik cümlelere rastlamak mümkün.

“Wir halt dahin, die Anzeige aufgegeben, kommen wieder zurück und haben diesmal den Wagen woanders geparkt, ...” (“Biz işte oraya, ilan verdik, tekrar geri ve bu sefer arabayı bir başka tarafa park ettik, ...”) (Zaimoğlu, S. 101)

“Ich gleich die Klamotten vom letzten Tag angezogen, und wir sofort los.” (“Ben hemen son günün kıyafetini giydim, ve hemen dışarı.”) (Zaimoğlu, S. 78)

Burada düşüklük yardımcı fiil eksikliğinden kaynaklanmakta. Bu cümlede “sein” ve “dahin” kelimesinden sonra gelmesi gereken “gefahren” fiili ve “di”li geçmiş zamanda çekilmesi gereken “kommen” dir.

Zaimoğlu bu eserde Türkçe kelime ve deyimlere yer vermektedir. Bu özellikteki kelimelere sıkça rastlamakla beraber bazı yerlerde Almanca açıklamalarını da görebilmekteyiz.

“ Kendimi çok tuhaf hissediyorum, içimde çok tuhaf hisler var, ich hab in mir so sehr seltsame Gefühle.” ... “ Ulan dedim, ah, çek lan bıçağı, salak, çek ne bakıyon bana hıyar gibi, ziehs raus, ... , was glotzt du mich so an, tak çekti zack, er zog ...”(Zaimoğlu, S. 26)

“ Anlat bakayım! şöyle böyle, so und so, Macit diyo, aldı karyı kaçtı, ..., benim evi de soydular.” (Zaimoğlu, S. 118)

Burada da Almanca açıklamanın tümü cümle içinde yer alırken, son alıntıda bu sadece kısa bir bölümün açıklaması şeklinde bulunur.

“Nur wer eine Stelle hat, die juckt, der kratzt sich auch, yarası olan koçunur.” (Zaimoğlu, S. 10)

Romanda bulunan tek deyim ise yukarıda belirtilendir.

Eserde Türkçe kelimelerin yanı sıra İngilizce kelimeler de kullanılmaktadır.

“... , peace and love.” (“... , barış ve sevgi.”) (Zaimoğlu, S. 59)

“Hey, you wanna ... with me? ... come on baby.” (“ Hey, benimle... ister misin?”) (Zaimoğlu, S. 63)

“... wrong zu right.” (“... yanlıştan doğruya”) (Zaimoğlu, S. 73)

Tüm bu değinilen dilsel özelliklerin yanında argo kelimeler ve küfürler de bulunmaktadır.

“... die Knarre zu Hause gelassen ...”(“... silahı evde bıraktım...”) (Zaimoğlu, S. 22)

“ Die Bullen sind da ...” (“Polisler burada...”) (Zaimoğlu, S. 87)

“... in seine Fresse gehalten.” (“... çenesine tuttum.”) (Zaimoğlu, S. 86)

“... halt dein Maul!” (“... çeneni kapa!”) (Zaimoğlu, S. 103)

“... hab immer die Kohle eingesackt, ...” (“... her zaman parayı aldım, ...”) (Zaimoğlu, S. 103)

Eser içerisinde argo ağırlıkta bununla beraber “Knarre”- “tabanca”, “Bullen”- “polisler”, “Fresse”, “Maul”- “ağız/ çene” ve “Kohle” de “para” anlamında kullanılmaktadır.

“... so Denken die Bullenhuren.” (“... böyle düşünüyor polisler.”) ... “..., mach kein Scheiss, ...” (“..., pislik yapma, ...”) (Zaimoğlu, S. 57, 59)

Tüm bu dilsel öğeleri kullanan yazar, eser kahramanının kendi ifadesi ile okura ulaşmayı başarmıştır. Ertan’ın içinde bulunduğu toplum ve çevresinde konuşulan dil doğrudan sunulur, bu durum da vurgulanmıştır.

6.2 “AĞIR ROMAN” – METİN KAÇAN”

Metin Kaçan’ın “Ağır Roman”ında olaylar anlatıcı tarafından anlatılır. Romanda hiçbir şekilde gerek olay kahramanı Salih’in gerekse da diğer karakterlerin doğrudan konuşmalarına yer verilmez. Yazar bazen tırnak işaretleri içerisinde kahramanın ağzından çıkan sözcükleri okura aktarır.

“ Olacak şey değil, abimizi ilk defa ilaçlanırken görüyorum.” (çevredekiler Salih’e diyor) (Kaçan, S.91)

“ Seni seviyorum!” (Tina Salihe) (Kaçan, S.91)

“ Lombaklar, zevk soframa gelin, bana doğru uzayın! (Fethi usta) (Kaçan, S.17)

“ Ses kes! Hareket öğren! (Fethi Usta çıraklara) (Kaçan, S.26- 27)

Tüm bunlara bağlı olarak da kullanılan zamanlarda değişime uğrar. Yazarın anlatıcı ağzıyla okura aktarmakta olduğu olaylar genellikle “di”li geçmiş zaman ile aktarmaktadır. Fakat bunun yanında bir de “miş”li geçmiş zaman kullanımı da yer alır.

“ Gili Gili, berber dükkanının camını, lavabosunu, aynasını silip eski gazetelerden sakal tıraşı için köpük kağıdı yapmaya başladı.” (Kaçan, S.28)

“ Yolsuzlar diyarının genel sekreteri Gili yangını daha önceden hissetmiş ... verememişti.” (Kaçan, S.81)

Cümle yapıları incelendiğinde içerisinde kullanılan argo sözcüklerin yoğunluğu dikkat çekmektedir.

“ Mahalleli, Gili’nin gölgesiz sözlerine tav olup çarpık hayallerle işlerine dağıldı.” (Kaçan, S.89)

“ Ali ve İmine zarboların minibüsüyle karakola çekildiler.” (Kaçan, S.70)

“ ... gözü harbiden yanmaya başladığında ...” (Kaçan, S.11)

“ ... büyük bir kıyak yapmış olursun ...” (Kaçan, S.54)

Burada tav olmak- hoşlanmak, zarbolar- polisler, harbiden- gerçekten ve kıyak kelimesi de iyilik anlamında kullanılmıştır.Argo kullanımının yanı sıra birde çok fazla olmamakla beraber küfür de yer almaktadır.

“... Tina'nın pezoluk görevini de üstlenen şoför Kolera'nın kızlarının elmasıydı.” (Kaçan, S.80)

“... kevaşeden cevap gelmedi- kevaşe dilinden anlamak için bütün bu alemi yalayıp yutmak gerekirdi.” (Kaçan, S.86)

“ İyi oldu pezevenge.” (Kaçan, S.96)

Eserde uzun cümlelere de geniş yer verilmiştir.

“ Ustura zamanının kapanıp jilet devrinin başlamasıyla sınırları hayli gergin olan berber Ali, Salih'in tamirhanedeki puştı, pezevenğin yanında çalışmasına bozulup her akşam oğluna öğütler vermeye başladı.” (Kaçan, S.54)

“ Ali, hışımla sinemaya girip robot gibi film seyreden, önemli kavga sahnelerinde şaraplarından bir yudum çeken kalabalığın içinde, karanlığı delen bakışlarıyla koltukları süzerek Reco'yu aramaya başladı.” (Kaçan, S.33)

Burada görüldüğü üzere cümleler oldukça uzundur ve böyle olması nedeniyle de birçok yan cümle içerir. Ancak, kısa ifadeler de eserde vardır.

“ Oje kokusu ruhuna yayıldıkça gövdesi hafifledi.” (Kaçan, S.19)

“ Berber Ali hayatında ilk defa o gece eve dönmedi.” (Kaçan, S.45)

“ Elindeki sefertasını taşıyamayıp yere düşürdü.” (Kaçan, S.69)

“ Kedi gibi titredi.” (Kaçan, S.33)

Eserde benzetmeler bulunmakta ve bunlar Metin Kaçan tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.

“ Koleranın gecesi, yanmakta olan bir dinamit sessizliğinde devam ederken, ...” (Kaçan, S.84)

“... bir yıldız gibi parlayarak dolaşan Gili, ...” (Kaçan, S.117)

“ Gili beynindeki intikam düşüncesinin kontağını kapatıp olayı sabitleştirmek için el frenini koparırcasına çekti.” (Kaçan, S.107)

Bu benzetmelerde ayrıntıya önem verilip okurun olayları tasavvur etmesine yardımcı olmaktadır. Roman içerisinde deyimlere fazla yer verilmemiştir.

“... ya bu deveyi güdeceksin ya bu diyardan gideceksin.” (Kaçan, S.35)

“ Hangi taşın altındaysanız çıkın ... surathılar!” (Kaçan, S.67)

Eserde mahallede yaşayan insanlardan etkilenererek kullanılan birkaç yabancı kelime de bulunmaktadır.

“ Çok mersi bayım ...” (Kaçan, S.95)

“ Puise edoime- puise edoime.” (Kaçan, S.96)

Yabancı kelimeler “anne” tarafından kullanılmakta olup, bunların Türkçe karşılıkları da verilmemektedir. Buna karşılık Feridun Zaimoğlu'nun eserinde yabancı sözcüklerin genellikle açıklamalarıyla birlikte verilmekte olduğunu görmekteyiz. Kaçan'ın eserinde yabancı kelime az olduğundan yazar belki de bu kelimeleri açıklama gereği görmemiştir.

7. SONUÇ

Çalışmada ele alınan Feridun Zaimoğlu'nun "Döküntü" ve Metin Kaçan'ın "Ağır Roman" adlı eserlerinde dilsel özellikler dikkat çekmektedir. Her iki romanda kullanılan dil farklılık göstermekte ve okurun argo kelime dağarcığını genişletebilecek niteliktedirler. Bunun yanında bir de argo ve uyuşturucu ile ilgili kelimeler de sıkça kullanılmaktadır. Her iki yazar romanlarında dilsel özgünlük yaratırlar ve birbirlerine yakındırlar. Metin Kaçan eserinde argo kullanımına ağırlık vererek zaman zaman yeni kelimeleri eserinde kullanır.

Karakuş "Merkez-Çevre İlişkisi Açısından M.Kaçan'ın "Ağır Roman" ve F. Zaimoğlu'nun "Döküntü adlı yapıtları" isimli yazısında "..." Kolera'da yaşayan insanlar yalnızca 'dışarıdakilerin' anlayabileceği bir dil geliştirirler. Belirtilen dil, orada yaşayan romanların ve köylülerin dilinden oluşan bir tür argodur." (Karakuş, S.100) şeklinde ifade eder.

Zaimoğlu ise romanında küfür sözcüklerine Türkçe yer verir ve bunları konu içerisinde Almanca karşılıkları ile okura sunar. Her iki dil yan yana okura sunulur.

"Belirtilen almanca bataklıklarda kullanılan bir tür 'Kolera Sokağı' dilidir." ...

"... Almanca'ya Türkçe sözcüklerin ve tümcelerinin serpiştirilmesiyle ortaya çıkan bir tür 'kanak dili' yer alır." (Karakuş, S.101)

Yazar bu eserinde Almanca ve Türkçe'yi iç içe kullanarak kendine özgü, bir Zaimoğlu dili elde etmektedir. Feridun Zaimoğlu'nun seçtiği bu dil tarzı onun alman otoriteleri tarafından görülmesine yol açar ve edebiyat çevresinde büyük bir yankı uyandırır.

Karakuş Feridun Zaimoğlu'nun kullandığı dili 'Kolera Sokağı' dili olarak nitelendirir.

Her iki yazarın kullandığı dili ve sözcükleri okur günlük yaşamında kullanmasa da anlaşılması zor olan kelimelerin açıklamaları yapıp okurun anlayabileceği şekilde kullanılır.

"Ağır Roman"da konu Kolera mahallesi ile iç içe verilir, bu mahallede geçen tüm olaylar okura aktarılır. Kolera Mahallesi birçok topluluğun iç içe yaşadığı İstanbul'un kenar mahallelerinden biridir. Bu mahalle sakinlerini yeterli düzeyde eğitim almamış kişiler oluşturmaktadır.

"... olayların geçtiği mekan ve söz konusu mekanda yaşayan kişilere bakıldığında, en azından toplumsal kimlikleri açısından belli bir kesitten insanların Kolera sokağında bir araya geldiği görülür. Söz konusu kişiler hem ekonomik hem de toplumsal açıdan toplumun en alt

basamağında yer alan, bir başka deyişle ‘dışarıda’ kalan insanlardan oluşur.” (Karakuş, S.99)

Zaimoğlu’nun “Döküntü” başlıklı eserinde kahramanın bulunduğu çevreye göre romanda yer alan diğer karakterlerde değişmektedir. Ertan genellikle babası, arkadaş çevresinin yanındadır ve çok fazla olaylara karışmaktadır. Bundan dolayı “Döküntü” romanı karakter sayısı bakımından zengindir.

“Ağır Roman” eserine baktığımızda yine tek bir ana kahraman vardır, Salih. Diğer kahramanlar ise Salih’in yakın çevresi babası- annesi- ağabeyi, ve arkadaş çevresinden gelmektedir.

“ Romanın eylem örgüsü, baş kişi Gıli Gıli Salih, babası Berber Ali, annesi İmine ve büyük kardeşi Recep’ten oluşan bir aile çevresinde gelişen olaylar üzerine kuruludur.” ...
“ Salih ve ailesi dışında sokakta oto tamircisi Fil Hamit, çırağı Tilki Orhan, Kahveci Orso, hırsızlık uzmanı Gaftici Fethi, Berber Ali’nin sevgilisi Madam Eleni, sokağın ‘delikanlı’ kabadayısı Arap Sado, fırsatçı softa esnaf ve birkaç yan figür romandaki eylemin taşıyıcılarıdır.” (Karakuş, S.98,99)

Olayların gelişimine bakıldığında “Döküntü” romanında olaylar çok çabuk gelişmekte ve sonucu okura yansıtılmaktadır. Roman kahramanının başından birçok olay geçmekte ve bunlar okura açık bir şekilde aktarılmaktadır.

“Ağır Roman”da ise olaylar “Döküntü” romanındaki kadar sürükleyici olmayıp, yine de okurun ilgisini ve dikkatini çekebilecek niteliktedir. “Döküntü” romanında olduğu gibi, “Ağır Roman”da da olayların sonucu açıkça belirtilir.

“ ... sokağın kabadayılık görevini üstlenen Salih’in yaşadığı çeşitli serüvenler aktarılır.” (Karakuş, S.99)

İncelenen romanlar konu ve karakterler bakımından bazı yönleri ile örtüşüyor.

Kahramanlara bakıldığında her ikisi de bireysel olarak gerek olumlu gerekse olumsuz bir şeyler gerçekleştirmek amacıyla hareket ederler. Aile bireyleriyle ilişkilerini mümkün olduğunca üst seviyede tutarak özellikle babaya (babalarına) itaat ederler ve sözünden çıkmamaya çalışırlar. Ertan Ogun Almanya, Salih ise Türkiye sokaklarında hayatını geçirerek, yaşam savaşı verir. Her iki eser kahramanında da var olan düzene ve düzeni sağlayanlara karşı bir baş kaldırma mevcuttur. Hem Ertan hem de Salih uyuşturucu madde bağımlısıdır bu yönden de birbirlerine benzemektedirler.

“ Şiddete ancak uyuşturucu olarak dayanabilen Salih, ... anlayınca yüksek dozda uyuşturucu alır ve bileğini keserek.” (Karakuş, S.100)

“ Hem Gili Gili Salih hem de Ertan Ongun toplumun dışına düşmüş, dolayısıyla da yasa dışı işlerle uğraşan birer ‘karşı kahramandır.’ İkisinin de içinde yaşadığı ortam, uyuşturucu kullanımının ve satışının, kadın ticaretinin, hırsızlığın, kaba kuvvete bağlı suç eylemlerinin kol gezdiği bir bataklıktır.” (Karakuş, S.102)

Gerek “Döküntü” eserinde gerekse “Ağır Roman” eserinde mesajlar sokaklardaki olumsuzlukları dile getirerek okuru sokaklardaki tehlikelere karşı uyarır niteliktedir. Başka bir uyarı ise uyuşturucu maddelerin birey üzerinde bıraktığı etkileri yönünde olup zararlarını ve olumsuzluklarını okura aktarmasıdır.

İncelenen eserlerde roman kahramanlarının gerek çevrelerinin etkisiyle gerek arkadaşlarının etkisiyle nasıl toplumdaki düzeni tehdit eder hale geldiğini veya getirildiğini görmekteyiz.

“ Ertan’ın yaşamı, uyuşturucu seanslarının, kadın ve uyuşturucu ticaretinin, kavganın kol gezdiği batakhanelerle bu eylemlerin yasal karşılığı olan cezaevi arasında gidip gelir.” (Karakuş, S.101)

Feridun Zaimoğlu’nun eserindeki “Ertan” karakteri bizlere Almanya’da yaşayan üçüncü kuşak Türk gençlerinin günümüzde yaşadıklarını göz önüne getiren örneklerden sadece bir tanesidir. Almanya’daki Türk gençliğinin değişimi sergilenir.

“ Feridun Zaimoğlu ise, özellikle Türk azınlığın sorunlarına eğilen yazarların başında gelir.” ... “ Yapıtlarında Türk azınlık arasında öncelikle toplum dışına düşmüş ya da itilmiş, aslında ötekinin de ‘ötekisi’ olan kişilerin yaşamlarına eğilir.” (Karakuş, S.101)

Zaimoğlu eserinde Ertan’ın gerçek hayat hikayesinden yola çıkarak, Almanya’daki Türk gençlerinin sorunlarını bu örneklerle okura iletir. Zaimoğlu eserini okura sürükleyici, etkileyici ve farklı bir anlatımla sunar.

Metin Kaçan’ın “Ağır Roman” eserine baktığımızda yazar bize toplumun ve dolaylı yoldan ailenin etkisiyle bir bireyin nasıl sıra dışı değişimler yapabileceğini aktarmaktadır. Salih ilk başta bizlere uysal bir karakter olarak tanıtılırken romanın ikinci bölümünde karşımıza asi ve umursamaz bir tip olarak çıkmaktadır.

“ Mafya baskısı, kimliği belirsiz kişilerce işlenen cinayetler, sakağın korumaya muhtaç kişilerinin içinde bulunduğu umutsuzluk, yüreği sevgi dolu Salih için bir çağrıdır sanki, kendisini sokaktaki herkesten sorumlu sayar.” (Karakuş, S.99- 100)

Burada Salih üzerinde ergenlik döneminin etkileri de bulunmaktadır. O, günümüzdeki birçok ergen genç gibi dışarıdaki dünyayı kendi yaşadığı dünyadan farklı olarak görmekte ve ona karşı ilgi duymaktadır. Bunun sonucu da evi terk ederek sokaklarda kendi yaşamına yön vermeye çalışmaktadır. Ertan Ongun örneğindeki gibi Salih’de Türkiye’de yaşanan evden kaçma eylemini gerçekleştiren binlerce gençten sadece biridir. Kaçan bize bu eseriyle çocuk yetiştirmede ailenin önemini vurgulamakta ve yapılan tek bir yanlışın bile kötü sonuçlar getirebileceğini anlatmaya çalışmaktadır. Metin Kaçan’ın romanında özellikle ikinci ana bölümden sonra olaylar daha farklı sunulur. Feridun Zaimoğlu’nun eserinin sonunda ana kahraman Ertan bulunduğu çevre ve etrafındaki insanlar hakkında yorumda bulunarak romanı bitirir. Bu okura kahramanın kendi dünyası hakkındaki düşüncelerini aktarmakta ve bunlar okurlara tüm gerçekliğiyle sunulmaktadır.

“ Ertan’ın iletisi: Biz, siz Almanların sürekli tehlikesinden söz ettiği kanaklarız. Artık biz varız ve tam da sizin yarattığınız imgeye ve korkularınıza uygun biçimde.” (Zaimoğlu, F. S. 183)

Diğer taraftan “Ağır Roman” eserinde böyle bir yorum söz konusu değildir.

Her iki esere baktığımızda eserler insanların çevrelerinde var olan fakat fark etmekte zorlanılan insan tiplerinden bahsedilmekte, bunların belkide fark edilme isteğiyle bazı davranışlar sergilemekte olabileceklerini unutmamak gerek. Eserler olumsuzluklar üzerine kurulu ama bu olumsuzlukların yanında kahramanların çok ince mutluluklarını ve umutlarını da okur zaman zaman yakalayabilmektedir.

KAYNAKÇA

Aytaç, Gürsel. **Edebiyat Yazıları III**, Gündoğan Yayınları, Ankara 1995.

Aytaç, Gürsel. **Genel Edebiyat Bilimi**, Papirüs Yayınevi, İstanbul 1999.

“**Dialog**”: Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, Juli 1/94, Ankara 1994.

“**Dialog**”: Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, Dezember 2/94, Ankara 1994.

Göbenli, Mediha. “Göç ve Edebiyat”, www.cfrait.org

İpşiroğlu, Zehra- Mecklenburg, Norbert. “**Deutschlandbilder in der Migranteliteratur**”, In: Dialog. Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, Gündoğan, Ankara, Dezember 1994.

Kaçan, Metin. “**Ağır Roman**”, Gendaş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 2002

Karakuş, Mahmut. “**Merkez- Çevre İlişkisi Açısından M. Kaçan’ın “Ağır Roman” ve F. Zaimoğlu’nun “Döküntü” adlı yapıtları**”, 1. Ulusal Karşılaştırmalı Edebiyat Sempozyumu, Osmangazi Ü. Fen Edebiyat Fakültesi, Eskişehir 2001.

Karakuş, Mahmut. “**Kültür Çatışmasının Kültürel Etkileşime Dönüşümü**”, 6. Germanistik Sempozyumu, Me. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Mersin 1997.

Kocadoru, Yüksel. “**Türk Germanistlerinin Almanca Yazan Türklerin İncelemesine Katkıları**”, 6. Germanistik Sempozyumu, Me. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Mersin 1997.

Doğan, Berrin. Emine Sevgi Özdamar'ın “**Hayat bir Kervansaray, iki kapısı var, birinden girdim, birinden çıktım**” adlı eseri ve Alev Tekinay'ın “**Ağlayan Nar**” adlı eserlerinde **içerik karşılaştırması**, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Bursa 2000.

Probul, Armei. **Immigrantenliteratur im deutschsprachigen Raum**, R. G. Fischer Verlag, Frankfurt (Main) 1997.

Schöningh, Ferdinand. **Sprache und Literatur**, Wilhelm Fink Verlag, 30. Jahrgang 1999.

Uysal, Hikmet. **Feridun Zaimoğlu'nun “Kafa Örtüsü” adlı eserinde “Almanya”**, Bakü Devlet Üniversitesi, Dil ve Edebiyat Dergisi 5 (47)- 2005.

Türk Dil Kurumu, Okul Sözlüğü, 1997.

Zaimoğlu, Feridun. “**Abschaum**”, Rotbuch Verlag, 5. Auflage, Hamburg 2003.

www.milliyet.com.tr/ozel/kitap/030306/metin.html

aksam.com.tr/arsiv/aksam/2003/02/17/yasam/yasam3.html

www.dagyliverlag.de/Unterseiten/Cholera_Blues.htm

www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=1363

www.subway.cc Archiv Subway 2002/11 ya da Subway 2002, November 2002, 15. Jhr. Heft 180 Lebensraum.

www.kommbuch.com Literatur/Romane u. Erzählungen Titel 241 bis 255 Seite 13

www.perlentaucher.de/autoren/3593

www.centralticket.de/presse/2004/09_04det.html

www.laks.de/public/aktiv/interv-zai.htm

www.br-online.de/kultur/literatur/lesezeichen/20050220/20050220_3.html

www.singlegeneration.de/kohorten/feridun_zaimoğlu.html

www.villamasimo.de/de/stipendiaten/villamassimo2005/feridunzaimoğlu

www.lyrikwelt.de/autoren/zaimoğlu.htm

www.litrix.de/autoren/autor/feridunzaimoglu/veroeffentlichungen/deindex.htm

www.spiegel.de/unispiegel/studium/0,1518,341247,00.html

